

توراه اور • پاراشاها מקץ • مامار 9

رني وشمحي בת ציון כי הנני בא

«بخوان و شادمان باش، ای دخترِ
صهیون، زیرا اینک من می آیم»

خدمتِ الهی دو حرکت دارد: سرودخوانی، یعنی اشتیاقِ جان برای صعود که از
نهان بودنِ **ה'** زاده می شود و باید نخست بیاید؛ و شادی، یعنی نورِ بی پایان (**אור אין
סוף**, Or Ein Sof) که از راهِ توراه (**תורה**, Torah) و فرمان‌ها (**מצוות**, mitzvos)
به پایین کشیده می شود. چراغِחנוکا که بیرون در روشن می شود، نشان می دهد که
این نور حتی به کسی می رسد که بیرون ایستاده است؛ و پیامبر وعده می دهد که
خود **ה'** حتی نزد «دخترِ صهیون» در تبعید خواهد آمد.

تقديم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدرِ ربه، ربِ لیوی بیتسحاق

LikuteiTorah.com

پاراشای حسیدی

/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/mikeitz/9

مقصود اصلی

خدمت الهی دو حرکت دارد: سرودخوانی، یعنی اشتیاق جان برای صعود که از نهان بودن **ה'** زاده می‌شود و باید نخست بیاید؛ و شادی، یعنی نور بی‌پایان (**אור אין סוף**, Or Ein Sof) که از راه تورا (**תורה**, Torah) و فرمان‌ها (**מצוות**, mitzvos) به پایین کشیده می‌شود. چراغِחנוکا که بیرون در روشن می‌شود، نشان می‌دهد که این نور حتی به کسی می‌رسد که بیرون ایستاده است؛ و پیامبر وعده می‌دهد که خود **ה'** حتی نزد «دختر صهیون» در تبعید خواهد آمد.

در هر بخش: متن عبری، سپس ترجمه، و پس از آن توضیحی کوتاه زیر خطی طلایی. شماره‌های کوچک در متن عبری، یادداشت‌های پایان متن هستند.

خلاصه مامار

این **מאמר** (maamar) می‌پرسد چرا هفتاره (**הפטר**, Haftarah) حنوکا با «بخوان و شادمان باش، ای دختر صهیون» آغاز می‌شود. پاسخ را از این آیه می‌آورد: «نام چهارحرفی (**הי**, Havayah) را با شادی عبادت کن؛ با سرود به حضور او بیایید»، و نیز از گفته زوهار (**זוהר**, Zohar): «شادی در بامداد، سرودخوانی در شامگاه». سرودخوانی خدمت فرشتگان است: اشتیاقی برای مستغرق شدن در نور بی‌پایان، که در قالب سرود بیان می‌شود و متوجه فرمانروایی (**מלכות**, Malchus) **ה'** است؛ تنها مجرای که از طریق آن، حیات به آفریدگانی می‌رسد که به زمان و مکان مقیدند. چون **ה'** در فرمانروایی خود، یعنی «شامگاه»، پنهان است، این اشتیاق فزونی می‌گیرد. جان نیز در این صعود سهیم است و این صعود باید نخست بیاید؛ اما جان شادی را نیز دارد: نوری که از راه تورا و میتزووت به پایین کشیده می‌شود، و فرشتگان از آن بی‌بهره‌اند. میتزووه‌های عملی «صهیون» (**ציון**, tziyun) اند؛ نشانه‌هایی که به حقیقت معنوی خود اشاره می‌کنند و آن را به پایین می‌کشند، و هر برکتی جریان را از عالمی به عالم دیگر می‌کشاند. وقتی اسرائیل نخست خود را برمی‌انگیزد، «صهیون» است؛ اما در تبعید فقط «دختر صهیون» است، یعنی گیرنده. باین‌حال، پیامبر از نوری از فراسوی همه عوالم وعده می‌دهد. چراغِחנוکا که رو به فضای عمومی، بیرون در روشن می‌شود، نور بی‌پایان را به کسانی که بیرون‌اند می‌رساند و تاریکی را به نور بدل می‌کند.

طرح کلی

- پرسش** 1
چرا هفتاره حنوکا با «بخوان و شادمان باش» آغاز می‌شود، نه با رؤیای منورای زرین؟
11
- سرود فرشتگان** 2
سرودخوانی فرشتگان، آوای بیرونی اشتیاقشان به **ה'** است؛ این سرود متوجه «عدالت تو» (**צדקתך** / **צדק**, tzedek) است، یعنی فرمانروایی‌ای که از طریق آن همه آفریدگان در زمان و مکان حیات می‌گیرند و فرشتگان تنها پرتوی از آن را درمی‌یابند.
7-21
- سرودخوانی در شامگاه** 3
«شامگاه» همان فرمانروایی است که **ה'** در آن پنهان است؛ خود این پنهانی اشتیاق را برمی‌انگیزد، و صعود جان از بدن همان «با سرود به حضور او بیایید» است.
8-9
- شادی در بامداد** 4
پس از صعود، شادی می‌آید: نور بی‌پایانی که از راه تورا و میتزووت به پایین کشیده می‌شود؛ خدمتی که جان‌ها دارند و فرشتگان ندارند، و تنها پس از آن ممکن است که نخست «با سرود» بیایند.
10-11

میتزووه‌های عملی «صهیون» اند؛ نشانه‌هایی که به حقیقت معنوی خود، یعنی سرچشمه مکان و زمان، اشاره می‌کنند و آن را به پایین می‌کشند. برکت یک میتزووه، نام **ה'** را در نام **אלקים (אלקים, Elokim)** فرومی‌کشد تا فرمانروایی **ה'** آشکار شود.

با برانگیختگی از پایین (**אתערותא דלתתא, isarus dilesata**)، اسرائیل «صهیون» است؛ بی‌آن، در تبعید، تنها «دختر صهیون» است؛ گیرنده‌ای که نورش در بُعد بیرونی می‌ماند. دعا‌های بامدادی نیز از همین ترتیب پیروی می‌کنند.

برانگیختگی از بالا (**אתערותא דלעילא, isarus dileila**)، از نوری که همه عوالم را فرا می‌گیرد (**סובב כל עלמין, sovev kol almin**)، حتی به «دختر» نیز خواهد رسید؛ در زمان آینده، خود **ה'** در او سکونت خواهد کرد.

چراغی که در سوي بیرونی در قرار دارد، نور بی‌پایان را به کسی که بیرون ایستاده است می‌رساند و حتی آن را به فضای عمومی می‌آورد و تاریکی را به نور بدل می‌کند.

مفاهیم کلیدی

سرود اشتیاق (رנה / رنנה, rinah / renanah) رנה / رنנה

آوای اشتیاق: صعود از پایین به بالا که از نهان بودن **ה'** زاده می‌شود. این، تمام خدمت فرشتگان و نخستین مرحله خدمت انسان است.

شادی (שמחה, simchah) שמחה

آشکار شدن درونی‌ترین بُعد: نور بی‌پایانی که از بالا به پایین، از راه تورا و میتزووت، کشیده می‌شود؛ خدمتی که به جان‌ها داده شده، نه به فرشتگان.

شامگاه و بامداد (רמשא / צפרא, ramsha / tzafra) רמשא / צפרא

جفت مفهومی زوهار: شامگاه، صفت شب، همان فرمانروایی است که **ה'** در آن پنهان است؛ بامداد، صفت روز، همان نوری است که از بالا به پایین کشیده می‌شود.

«عدالت تو» (צדקתך / צדק, tzedek) צדקתך / צדק

فرمانروایی **ה'**؛ تنها مجرای که آفریدگان مقید به زمان و مکان از طریق آن حیات می‌گیرند، و مرتبه‌ای که فرشتگان از طریق آن **ה'** را درمی‌یابند.

صهیون / نشانه (צייון, tziyun) צייון

نشانه یا علامت: میتزووت و تورا جسمانی که به حقیقت معنوی خود اشاره می‌کنند و آن را به پایین می‌کشند؛ همچنین اسرائیل، هنگامی که خود پیش‌قدم می‌شود.

دختر صهیون בת צייון

اسرائیل در تبعید، بی‌برانگیختگی از پایین: تنها گیرنده‌ای که نور رسیده از بالا برایش در بُعد بیرونی می‌ماند.

برانگیختگی از پایین و از بالا אתערותא דלתתא / אתערותא דלעילא

ابتکار انسان که نور را به درون می‌کشد، و ابتکار الهی که حتی بی‌آن نیز عطا می‌کند؛ برترین برانگیختگی از بالا، از سوي نور فراگیر همه عوالم، حتی به «دختر» می‌رسد.

بخش 1 • 11

پرسش

1 رنی وشمחי^{1,2} בת ציון כי הנני בא. להבין ענין رنی وشمחי וגם מה ענין זה להפטורת חנוכה שמתחילין ברני وشمחי וגו' והיה להתחיל מן ראיתי והנה מנורת זהב³ וגו' שבסוף הפרשה.⁴

«سرودی بخوان و شادمان باش، ای دختر صهیون، زیرا اینک من می‌آیم.» [باید] معنای «سرودی بخوان و شادمان باش» را دریابیم. همچنین، این چه ارتباطی با هفتاره (הפטרه، haftarah) חנוכה (Chanukah) دارد که با «سرودی بخوان و شادمان باش» و غیره آغاز می‌شود؟ می‌بایست از «دیدم، و اینک منورایی (מנורה، menorah) از طلا» و غیره آغاز می‌شد که در پایان این بخش آمده است.

این گفتار حسیدی (מאמר، maamar) با نخستین واژه‌های هفتاره‌ای آغاز می‌شود که در شباتِ חנוכה خوانده می‌شود؛ هفتاره‌ای از پیامبر زکریا (זכריה). این گفتار دو پرسش مطرح می‌کند: معنای «سرودی بخوان و شادمان باش» چیست، و چرا هفتاره از اینجا آغاز می‌شود، نه از رؤیای منورای زرین که بعدتر در همان بخش می‌آید و ظاهراً برای حנוכה مناسب‌تر است.

بخش 2 • 21-7

سرودِ فرشتگان

2 והענין הוא דכתיב עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה.⁵ ואיתא בזהר שמחה בצפרא ורננה ברמשא.⁶ וצריך להבין מהו צפרא ומהו רמשא מהו שמחה ומהו רננה.⁷

توضیح چنین است: نوشته شده است: «ה' را با شادی خدمت کنید؛ با سرودخوانی (רננה، renanah) به حضور او بیایید.» و در زوهار آمده است: «شادی در صبح (צפרא، tzafra) و سرودخوانی در شامگاه (רמשא، ramsha).» باید فهمید صبح چیست و شامگاه چیست، شادی چیست و سرودخوانی چیست.

پاسخ با آیه‌ای از مزامیر آغاز می‌شود که «شادی» را با «سرودخوانی» همراه می‌کند، و با گفته‌ای از زوهار که شادی را به صبح و سرودخوانی را به شامگاه نسبت می‌دهد. این **مאמר** چهار اصطلاح را برای توضیح پیش می‌نهد: صبح، شامگاه، شادی و سرودخوانی.

ویون بهکدیم کی مودعت זאת שעבודת המלאכים היא רנה וזמרה בשירות ותשבחות כנודע מענין פרק שירה⁸ שכל הברואים אומרים שירה.

این مطلب با بیان مقدمه‌ای روشن می‌شود: چنان‌که معروف است، خدمت فرشتگان سرود و نغمه (رנה و زمרה، -rinah ve-zimrah)، همراه با آوازا و ستایش‌هاست؛ چنان‌که از موضوع Perek Shirah (فرק سירה) معروف است، که همهٔ آفریده‌ها سرود می‌خوانند.

پیش از پاسخ‌گویی، این مامار مقدمه‌ای می‌چیند: فرشتگان با سرودن ستایش‌های ה' خدمت می‌کنند. Perek Shirah، «فصل سرود»، تعلیمی کهن است که در آن آیات سرود و ستایش بر زبان آسمان‌ها، زمین، گیاهان و همهٔ موجودات زنده نهاده شده است.

3 وכן המלאכים שבכל עולם עד رום המעלות כולם אומרים שירות ותשבחות ברנה וזמרה. וענין رנה זו היא גילוי עוצם תשוקתם

و همچنین فرشتگان در هر عالمی، تا بلندترین مراتب، همگی سرودها و ستایش‌ها را با آواز و نغمه می‌خوانند. معنای این آواز، آشکارشدن شدت اشتیاق آنان است،

همهٔ فرشتگان، در هر عالمی، آواز می‌خوانند. مامار آواز آنان را آشکارشدن بیرونی اشتیاقی شدید می‌داند.

להיות נכספה וגם כלתה⁹ נפשם לדבקה בו ית' ולהתכלל באור א"ס ב"ה ותמיד כל ימיהם עומדים בתשוקה זו בלי הפסק מחמת שאין להם אהבה ותשוקה אחרת

تا آنجا که جانشان «مشتاق است و حتی بی‌تاب می‌شود» که به او، که متبارک است، پیوند یابند و در نور بی‌پایان (اور این سوف، Or Ein Sof)، که متبارک است، جذب شوند. و همواره، در سراسر روزگارشان، بی‌وقفه در این اشتیاق به‌سر می‌برند، زیرا عشق و اشتیاق دیگری ندارند.

سخن مزامیر، «مشتاق است و حتی بی‌تاب می‌شود»، این اشتیاق را توصیف می‌کند: پیوند یافتن با ה' و جذب شدن در نور بی‌پایان، یعنی نور الهی چنان‌که هست و فراتر از هر حدی. این اشتیاق هرگز متوقف نمی‌شود، زیرا تنها عشق فرشتگان است.

וגם אין להם عبודה אחרת כמו תומ"צ [تורה ומצות] שהם בחינת המשכה מלמעלה למטה רק عبودתם היא השתוקקות נפשם ממטה למעלה

و نیز خدمت دیگری ندارند، مانند تورات (توراه، Torah) و فرایض (מצוות، mitzvos)، که از سنخ امتداد از بالا به پایین‌اند؛ بلکه خدمت آنان اشتیاق جانشان از پایین به بالاست.

برخلاف جان‌های اسرائیل، فرشتگان خدمت دیگری ندارند: نه تورات و فرایضی که الوهیت را از بالا به پایین امتداد می‌دهند. خدمت آنان تنها از پایین به بالاست.

ותשוקה זו היא ברנה וזמרה כנודע מענין הניגון¹⁰ שהוא ענין התפעלות הלב (כי יש ניגון של שמחה ויש של מרירות כו')

و این اشتیاق با آواز و نغمه همراه است، چنانکه از موضوع نغمه (نیگون، niggun) شناخته است؛ نغمه عبارت است از برانگیختگی قلب (زیرا نغمه‌ای از شادی هست و نغمه‌ای از تلخی [نیز] هست و غیره).

این اشتیاق در آواز بیان می‌شود، زیرا نغمه بیان قلبی برانگیخته است. این توضیح میان‌پرانتزی می‌افزاید که نغمه می‌تواند شادی یا تلخی را در خود داشته باشد، هر احساسی که قلب داشته باشد.

وهנה זו היא בחי' חיצוניות כנודע ע"ד משל מי שהוא עומד בפנים בבית המלך מה לו להגיד ולספר בשבחו רק כשיצא לחוץ ידבר ויספר בשבחו להפליא ולהגדיל גודל עוצם שבח המלך כמה הוא גדול ומתפעל כו'

این، جنبه بُعد بیرونی (chitzoniyus، حیظونیوت) است، چنانکه از راه تمثیل شناخته است: آن‌که درون خانه پادشاه ایستاده است، چه نیازی دارد که ستایش او را بگوید و بازگو کند؟ تنها وقتی به بیرون برود، از ستایش او سخن می‌گوید و آن را باز می‌گوید تا آن را بستاید و بزرگی عظمت ستایش پادشاه را نمایان سازد، که او چه قدر بزرگ است؛ و به هیجان می‌آید و غیره.

چنین آوازی به بُعد بیرونی تعلق دارد، نه به ژرف‌ترین باطن؛ و تمثیل نشان می‌دهد چرا. کسی که درون کاخ پادشاه و در حضور اوست، نیازی ندارد بزرگی پادشاه را توصیف کند؛ تنها کسی که بیرون رفته است از ستایش او سخن می‌گوید، آن را بزرگ می‌نماید و از آن متأثر می‌شود.

وهוא ענין מ"ש וצדקתך ירגנו¹¹ שהרנה היא בבחי' צדקתך כי צדק היא מלכותא קדישא^{12, 13} (מאזני צדק¹⁴ פי' שיש בחינת מאזנים ששוקלים בחינת עומ"ש [עול מלכות שמים] שנמשך לכל חד וחד לפום שיעורא דיליה)¹⁵

و این معنای آن چیزی است که نوشته شده است: «و از عدالت تو سرود خواهند خواند»؛ سرودخوانی در مرتبه «عدالت تو» است، زیرا عدالت (צדק، tzedek) همان فرمانروایی مقدس (ملכות، Malchus) است. («ترازوهای عدالت» یعنی جنبه‌ای از ترازوها وجود دارد که مرتبه یوغ فرمانروایی آسمان را می‌سنجد؛ یوغی که به هر فرد، به اندازه ویژه خودش، امتداد می‌یابد.)

مزمور ۱۴۵ می‌گوید: «از عدالت تو سرود خواهند خواند»: سرود فرشتگان متوجه «عدالت» الهی است، که در تیکونی زوهر با فرمانروایی الهی، یعنی **ملכות**، یکی دانسته شده است. توضیح میان‌پرانتزی «ترازوهای عدالت» را تصویری از **ملכות** می‌خواند که برای هر فرد، اندازه ویژه او از یوغ فرمانروایی آسمان را می‌سنجد.

וכתיב צדק מלאה ימינך¹⁶ כי מלכותך מלכות כל עולמים¹⁷ כתיב שאין ערך לבורא עם נברא להיות הנבראים מקבלים חיות מן הבורא ית' אלא ע"י בחינת מלוכה שלפי שהוא ית' מלך עליהם הם חיים וקיימים.¹⁸

و نوشته شده است: «دست راست تو از عدالت آکنده است»؛ زیرا نوشته شده است: «מלכות تو מלכות همه עולם است». زیرا هیچ تناسبی میان آفریننده و آفریده نیست، به گونه‌ای که آفریدگان بتوانند نیروی حیات را از آفریننده، که متبارک است، دریافت کنند، مگر از طریق مرتبه فرمانروایی: چون او، که متبارک است، پادشاه آنان است، زنده‌اند و وجود دارند.

آیه دیگری، «دست راست تو از عدالت آکنده است»، گام بعدی را آماده می‌کند. آفریننده بی‌نهایت فراتر از هر آفریده‌ای است؛ ازاین‌رو آفریدگان تنها از طریق فرمانروایی او می‌توانند از او حیات دریافت کنند: چون او پادشاه آنان است، زنده‌اند و وجود دارند.

4 וזהו מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודور¹⁹ עולמים הם בחינת מקום ودור דור הוא בחי' זמן הכל נמשך מבחי' מלכותך שהרי הזמן והמקום הם נבראים ומחודשים מאין ליש.

و این است [معناي] «فرمانروایی تو فرمانروایی همه عوالم است، و سلطه تو در هر نسل و نسلی است»: «عوالم» مرتبه مکان‌اند و «نسل [و] نسل» مرتبه زمان است؛ همه‌چیز از مرتبه «فرمانروایی تو» جریان می‌یابد. زیرا زمان و مکان آفریده شده‌اند و از نیستی به هستی پدید آمده‌اند.

آیه «فرمانروایی تو فرمانروایی همه عوالم است، و سلطه تو در هر نسل و نسل» چنان خوانده می‌شود که مکان («عوالم») و زمان («نسل‌ها») را در بر می‌گیرد. هر دو از فرمانروایی ه' جاری می‌شوند، زیرا مکان و زمان خود آفریده شده‌اند و از نیستی پدید آمده‌اند.

שקודם בריאת העולם לא היה בחי' זמן ומקום כלל²⁰ ולא היו יכולים להיות נבראים שהם בעלי גבול בבחי' זמן ומקום

زیرا پیش از آفرینش جهان، اصلاً مرتبه زمان و مکان وجود نداشت؛ و موجوداتی که در محدوده زمان و مکان قرار دارند، نمی‌توانستند آفریده شوند،

پیش از آفرینش اصلاً زمان و مکانی وجود نداشت. موجوداتی که به‌طور طبیعی در محدوده زمان و مکان وجود دارند، نمی‌توانستند بر مبنای شرایط خودشان پدید آیند.

אלא ע"י בחי' מלכותו ית' שבה שייד בחי' זמן מלך מלך ימלך כו' משא"כ באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה
עצמו שכשמו כן הוא אין לו סוף²¹ כו'.

مگر از طریق مرتبة فرمانروایی او، که متبارک باد؛ زمان به این مرتبه تعلق دارد: «فرمان می‌راند، فرمان راند، فرمان خواهد راند» و غیره. اما درباره خود نور بی‌پایان (اور אין سوف، Or Ein Sof)، متبارک باد، چنین نیست؛ زیرا همان‌گونه که نامش است، خود او نیز همان‌گونه است: او را پایانی (سوف، sof) نیست و غیره.

آفرینش تنها از طریق فرمانروایی ه' ممکن است؛ زمان به این فرمانروایی تعلق دارد، چنان‌که در واژه‌های سیدور آمده است: «ه' فرمان می‌راند، ه' فرمان راند، ه' فرمان خواهد راند». اما خود اور אין سوف به‌کلی بی‌حد است: همان‌گونه که ناچ אין سوف («بی‌پایان») می‌گوید، پایانی ندارد.

5 ולפי שהחיות נמשך מבחי' מלכותו ית' היא בחי' צדק לכך מלאה ימין²² בחי' ימין וחסד

و از آنجا که نیروی حیات (chayus، حیوت) از مرتبه / جنبه (bechinah، בחינה) فرمانروایی (Malchus، مלכות) او، که متبارک است، کشیده می‌شود، و این همان בחינה צדק (tzedeq؛ عدالت) است، ازاین‌رو: «دست راستت پُر است»؛ בחינה راست و مهر (חסد، Chesed).

از آنجا که حیات از مَلכות جاری می‌شود و مَلכות همان «عدالت» است، آیه می‌گوید این عدالت دست راست ه' را پُر می‌کند. راست نماد حסد، یعنی مهر، است: حیاتی که از راه مَلכות داده می‌شود، کنشی از مهر است.

כמאמר מכלכל חיים בחסד וכתוב ואתה מחיה את כולם²³ וצבא השמים לך משתחיים פי' כי לפי שאתה מחיה את כולם לכך וצבא השמים לך משתחיים בבחי' בטול והתכללות.²⁴

چنان‌که گفته شده است: «او با حסد زندگان را پایدار می‌دارد»؛ و نوشته شده است: «و تو به همگان حیات می‌بخشی و سپاه آسمان در برابر تو سر فرود می‌آورند». مقصود این است: چون تو به همگان حیات می‌بخشی، ازاین‌رو «سپاه آسمان در برابر تو سر فرود می‌آورند»، در مرتبه خودنهی‌گری (bittul، بیטול) و استغراق.

دو متن از این معنا پشتیبانی می‌کنند: «او با حסد زندگان را پایدار می‌دارد» از دعای روزانه عمیدا (Amidah، عמידה)، و سخن نحמیا (נחמיה): «تو به همگان حیات می‌بخشی و سپاه آسمان در برابر تو سر فرود می‌آورند». چون ه' به آنان حیات می‌بخشد، سپاهیان آسمان در برابر او سر فرود می‌آورند، با بیטול خود را مستقل از او نمی‌بینند و در او مستغرق می‌شوند.

6 והנה בחי' בטול זה הוא באור א"ס ב"ה הנמשך ומתלבש בבחינת מלוכה להחיותם כי אליו ולא

למדותיו^{25, 26} כו'

اکنون این خودنفي گری (بیטول, bittul) رو به نور بی پایان (اور אין سوف, Or Ein Sof) دارد، که او متبارک است و برای حیات بخشیدن به آنان، فروکشیده می شود و در مرتبه (بחינה, bechinah) فرمانروایی پوشیده می گردد؛ زیرا [این خطاب] «به سوی اوست، نه به سوی صفاتش»، و الی آخر.

خودنفي گري سپاهيان آسمانی متوجه خود نور بی پایان است، آنگاه که برای حیات بخشیدن به آنان در فرمانروایی پوشیده می شود؛ نه متوجه فرمانروایی به خودي خود. اصل «به سوی او، نه به سوی صفاتش» که Pardes Rimonim آن را از Sifrei نقل می کند، می آموزد که روی آوردن به ذات خود اوست، نه به صفاتی که از طریق آن ها عمل می کند.

وזהו זכר רב טובך²⁷ יביעו וצדקתך ירננו פי' טובך הוא השפעה וחיות שנמשך מעולם ועד עולם

و این [معناي] «یاد نیکی فراوان تو را بر زبان خواهند آورد و از عدالت تو سرود خواهند خواند» است. «نیکی تو» جریان فیض و نیروی حیات (حיות, chayus) است که از عالمی به عالم دیگر جاری می شود،

اکنون مزمور ۱۴۵:۷ به دقت خوانده می شود. «نیکی تو» همان جریان الهی و نیروی حیات است که از عالمی به عالم دیگر فرود می آید.

כמ"ש אמרו צדיק כי טוב²⁸ שהטוב הוא בחינת צדיק שהוא המקשר ומשפיע מעולם ועד עולם כמו

שכתוב כי כל בשמים ובארץ²⁹ ותרگומו דאחיד כו'

چنان که نوشته شده است: «درباره پارسا بگویند که نیکوست»؛ «نیکی» مرتبه پارسا (צדיק, tzaddik) است، که پیوند می دهد و از عالمی به عالم دیگر فیض می رساند؛ چنان که نوشته شده است: «زیرا هرآنچه در آسمان و زمین است»، و ترگوم آن [این عبارت را چنین] «آن که محکم نگاه می دارد» ترجمه می کند، و الی آخر.

عبارت اشعيا، «درباره پارسا بگویند که نیکوست»، در معنای ظاهری به پارسا وعده نیکی می دهد؛ اما این maamar آن را چنین می خواند: «پارسا نیکوست» و بدین سان «نیکی» را به tzaddik پیوند می دهد؛ کسی که عالمی را به عالم بعدی پیوند می دهد و جریان را به آن منتقل می کند. آیه «هرآنچه در آسمان و زمین است» نیز آورده شده است؛ ترگوم آن را با عبارت «آن که محکم نگاه می دارد» ترجمه می کند، و این عبارت برای نشان دادن نقش پیونددهنده اوست.

ורב טובך היינו כמה רבוא רבבות מדרגות עד אין קץ שהן בבחינת השתלשלות וירידת המדרגות מעולם ועד עולם עד שיאיר אור א"ס ב"ה בבחינת מלכותו להוות ולהחיות נבראים עד אין קץ.

ו «ניקי فراוּאֵן תו» یعنی דההזארה בר דההזארה מרַתְבֵּה, בִּי־פִיאַן; מֵרַתְבֵּי קֵה בֵּה שִׁיוֹה זְנִיגִירֶה נְזוּל עוֹאֵל (השתלשלות, hishtalshelus) ו פֵּרוד־אֵמֵדִן מֵרַתְבֵּי אֵז עֵאֵלִי בֵּה עֵאֵלֵם דִּיגֵר קֵרֵאֵר דֵּאֵרֵנֵד, תֵּא אֵן־גֵּאֵה קֵה נֹר בִּי־פִיאַן, קֵה אוּ מֵתְבָּאֵר אֵסֵת, דֵּר מֵרַתְבֵּה פֵּרמֵאנֵרֹאֵיִי אוּ בִּתְבֵּאֵד וּ אִפֵּרִידְגָּאֵן בִּי־חֵד וּ חֶסֶר רֵא בֵּה וְגִוּד אֹרֵד וּ חֵיַּת בִּחְשֵׁד.

«ניקי פֵּרֹאֵוֵן תו» בֵּה מֵרַתְבֵּי בִּי־שִׁמָּרִי אִשָּׁרֵה דֵּאֵרֵד קֵה נֹר אֵז חֵלָל אֵן־הָא, עֵאֵלִי פֵּס אֵז עֵאֵלֵם דִּיגֵר, פֵּרוד מִי־אִיד. דֵּר פִּיאַן אֵיֵן נְזוּל, נֹר בִּי־פִיאַן אֵז פֵּרִיק פֵּרמֵאנֵרֹאֵיִי הֵּ, מִי־תֵבֵד תֵּא אִפֵּרִידְגָּאֵן בִּי־חֵד וּ חֶסֶר רֵא בִּי־פִיאַרֵנֵד וּ פִּאִידֵאֵר בִּדֵּאֵרֵד.

7 והנה פי' זכר רב טובך³⁰ היינו שרק בחי' זכר והארה מבחינת רב טובך יביעו ולכך ירגנו

אֵכּוֹנ מֵעֵנִי «יֵאֵד־חֵיֵר פֵּרֹאֵוֵן תו» אֵיֵן אֵסֵת קֵה אֵנָּאֵן תֵּנְהָ חֵנְבֵּה (בְּחִינָה, bechinah) אֵז «יֵאֵד (זֵכֵר, zecher)» וּ פֵּרֵטוּיִי אֵז בְּחִינָה «נִי־קִי פֵּרֹאֵוֵן תו» רֵא גֵאֵרִי מִי־סֵאֵרֵנֵד; אֵז־אֵיֵן־רוּ «סֵרוד מִי־חֹאֵנֵנֵד»,

«יֵאֵד» (זֵכֵר) בֵּה מֵעֵנִי אֵרִי־צֵרֵף אֵסֵת: פֵּרִשְׁתְּגָאֵן תֵּנְהָ פֵּרֵטוּיִי אֵז נִי־קִי פֵּרֹאֵוֵן אֵלֵּהּ דִּרְיֵאֵפֵּת מִי־כֵּנֵנֵד. אֵז חֵמֵיֵן רוּ «סֵרוד מִי־חֹאֵנֵנֵד» וּ מִשְׁתָּאֵקִי צִיִּזִי חֵסֵנֵד קֵה בֵּה־תֵּמָאִי דֵּר אֲחִיָּתֵאֵר נֵדֵאֵרֵנֵד.

שמשתוקקים ונכספים להתכלל באור א"ס ב"ה שאומרים איה מקום כבודו כו' רק שאין להם השגה באור א"ס ב"ה עצמו אלא ע"י בחינת מלוכה ובחינת צדקתך.

זִיבֵּרָא מִשְׁתָּאֵק וּ אֵרְזוּמֵנֵדֵנֵד קֵה דֵּר נֹר בִּי־פִיאַן (אֹר אֵיֵן סוֹף, Or Ein Sof), קֵה מֵתְבָּאֵר אֵסֵת, מִסְתַּעַרֵּק שׁוֹנֵנֵד; כֵּנָּאֵן קֵה מִי־גֹוִינֵד: «גֵּאִיגָה־גֵּלָלֵל אוּ קֵגָאֵסֵת?» וּ אֵלִי אֲחֵר. בֵּאֵיֵן־חֵאֵל, חֹדֵד אֹר אֵיֵן סוֹף, קֵה מֵתְבָּאֵר אֵסֵת, בֵּרֵאִישָׁאֵן קֵאֵבֵל אֵדֵרֵאֵק נִי־סֵט, מִגֵּר אֵז פֵּרִיק מֵרַתְבֵּה פֵּרמֵאנֵרֹאֵיִי (בְּחִינָה) וּ מֵרַתְבֵּה «עֵדֵאלֵת תו» (בְּחִינָה).

פֵּרִשְׁתְּגָאֵן מִשְׁתָּאֵקֵנֵד קֵה דֵּר אֹר אֵיֵן סוֹף מִסְתַּעַרֵּק שׁוֹנֵנֵד וּ דֵּר אֵלֵּפָאֵז קִדוּשָׁה (Kedushah) [בְּחִישׁ תִּקְדִּישׁ] מִי־פֵּרִסֵנֵד: «גֵּאִיגָה־גֵּלָלֵל אוּ קֵגָאֵסֵת?» אֵנָּאֵן חֹדֵד אֹר אֵיֵן סוֹף רֵא דֵּרֵק נִמִּי־כֵּנֵנֵד; תֵּנְהָ אֵז רֵאֵה פֵּרמֵאנֵרֹאֵיִי, «עֵדֵאלֵת תו», בֵּה אֵן דֵּסֵת מִי־יֵאֵבֵנֵד.

سرودخوانی در شامگاه

8 וזהו רננה ברמשא רמשא היא מדת לילה³¹ היא בחינת מלכותו ית' מלכותך מלכות כל עולמים מלשון העלם³² כו' וע"ז רמזו בגמרא שצריך להזכיר מדת לילה ביום³³

و این [معناي] «سرودخوانی در شامگاه» است. «شامگاه» صفت شب است، و جنبه فرمانروایی او، تبارک باد، است: «فرمانروایی تو فرمانروایی همه جهانها (עולמים, olamim) است؛ واژه «جهان» با واژه پوشیدگی (העלם, helem) هم‌ریشه است، و جز این. و به همین نکته جمارا اشاره کرده است [با این سخن] که باید صفت شب را در روز یاد کرد،

اکنون عبارت זהר، «سرودخوانی در شامگاه»، توضیح داده می‌شود. شامگاه، صفت شب، فرمانروایی (מלכות, Malchus) است؛ زیرا واژه «جهان» با «پوشیدگی» هم‌ریشه است و تلمود همان حروف را به معنای «پنهان کردن» می‌خواند. حکم גמרא (גמרא) که باید صفت شب را در روز یاد کرد، به همین نکته اشاره دارد.

דהיינו כמו שמבואר בזוהר לאכללא כו'³⁴ שע"י שמישיגים החשך והעלם של אא"ס [اور אין سوف] ב"ה ישת חשך סתרו³⁵ לכך הם משתוקקים ונכספים אליו ית' וכמ"ש נפשי אویتך בלילה³⁶ פי' שאומר להקב"ה הרי נפשי אתה לכך אویتך.

یعنی، چنان‌که در זהر توضیح داده شده است، «برای دربرگرفتن»، و جز این: از آنجا که آنان تاریکی و پوشیدگی نور بی‌پایان، تبارک باد (اور אין سوف, Or Ein Sof) را درمی‌یابند، «او تاریکی را پناهگاه خویش ساخت»، از این‌رو مشتاق و خواهان او، تبارک باد، می‌شوند. و چنان‌که نوشته شده است: «جانم، شبانگاه تو را می‌خواهم»؛ یعنی به قدوس متبارک (קב"ה / קודשא בריך הוא, Kudsha Brich Hu) می‌گوید: «اینک، تو جان منی؛ از این‌رو تو را می‌خواهم.»

זהר از «گنجاندن» شب در روز سخن می‌گوید. فرشتگان چون درمی‌یابند که ה' پنهان است – «او تاریکی را پناهگاه خویش ساخت» – بیش از پیش مشتاق او می‌شوند. عبارت اشعيا، «جانم، شبانگاه تو را می‌خواهم»، که معنای روشنش «با همه جانم مشتاق توام» است، چنین خوانده می‌شود که گویی شخص به ה' می‌گوید: «تو جان منی و از این‌رو تو را می‌خواهم.»

مפני שהחיות הזה הוא מוסתר בבחינת לילה והעלם ולכך תגדל התשוקה והכוסף להיות אویتך וכנודע שלא שייך אהבה ותשוקה להתאות תאווה אלא במי שחסר לנפשו הדבר שמתאווה אליו.

از آنجا که این نیروی حیات (חיות, chayus) در جنبه شب و پوشیدگی پنهان است، اشتیاق و خواست بسیار فزونی می‌گیرد تا انسان در حالت «تو را می‌خواهم» باشد. و چنان‌که دانسته است، عشق و اشتیاق، یعنی «میل‌کردن به میل»، تنها درباره کسی صدق می‌کند که جاننش از چیزی که مشتاق آن است محروم باشد.

چون نیروی حیات پنهان است، همچون شب، اشتیاق فزونی می‌گیرد. انسان تنها مشتاق چیزی می‌شود که از آن محروم است؛ برای چیزی که از پیش دارد، خواستی پدید نمی‌آید.

9 וזהו ענין בואו לפניו ברננה³⁷ ממטה למעלה לצאת מנרתק הגוף ולבושי נפש הבהמית לדבקה בו ית' ע"י רננה בבחינת רמשא ומדת לילה היא בחינה שמוסתר ומלוכש בה אור א"ס ב"ה בבחינת העלם והסתר.

و این است معنای «با سرود به پیشگاه او بیایید»: از پایین به بالا، بیرون آمدن از غلاف جسم و جامه‌های نفیس حیوانی (نפש הבהמית، Nefesh HaBahamis) و پیوستن به او - که متبارک باد - از راه سرود، در مرتبه شامگاه و صفت شب؛ مرتبه‌ای که نور بی‌پایان (اور אין سوف، Or Ein Sof) - که متبارک باد - در آن پنهان است و در پوشش قرار دارد، در مرتبه نهان بودن و اختفا.

«با سرود به پیشگاه او بیایید» صعود از پایین به بالاست: کوشش نفس برای بیرون آمدن از تنگنای جسم و جامه‌های نفیس حیوانی و پیوستن به ה'. این سرود به «شامگاه»، صفت شب، تعلق دارد؛ مرتبه‌ای که نور بی‌پایان در آن پنهان و پوشیده است. بعدها، در توراه اور (تורה اور، Torah Ohr)، در بخش «مگیلات استر» (מגילת אסתר، Megillas Esther)، آدمیور הזקן به این مامار بازمی‌گردد و آن را درباره استر به کار می‌برد، که «شامگاه آمد و بامداد بازگشت»: صعود به شب تعلق دارد و پایین آوردن نور به روز.

بخش 4 • 101-11

شادی در بامداد

10 וזהו ענין בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] ואהבת וגו' דהיינו שלבבו יבין איך שברוך ونמשך שם הארה מאור א"ס ב"ה להיות כבוד מלכותו והארה ההיא היא לעולם ועד למטה עד אין קץ כו'

و این است معنای «مبارک باد نام شکوه فرمانروایی او تا ابدالآباد» و «و دوست بدار»، و جز اینها: یعنی دل او باید دریابد که چگونه «مبارک» - یعنی فرودآمده - است «نام»، پرتویی از نور بی‌پایان (اور אין سوف، Or Ein Sof)، که متبارک است؛ تا شکوه فرمانروایی او باشد؛ و آن پرتو «تا ابدالآباد» است، تا پایین و بی‌انتهای، و جز اینها،

در شماع (שמע، Shema)، پس از «مبارک باد نام شکوه فرمانروایی او تا ابدالآباد»، عبارت «و دوست بدار» می‌آید. گفتار (مأمور) عبارت را واژه‌به‌واژه می‌خواند: «مبارک» یعنی فرودآمده؛ «نام» صرفاً پرتویی از نور بی‌پایان است؛ این پرتو «شکوه فرمانروایی او» می‌شود؛ و «تا ابدالآباد» یعنی تا پایین و بی‌انتهای امتداد می‌یابد.

שעי"ז יבוא לאהבה את הוי"ה הוא אור א"ס ב"ה ממש להיות אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך³⁸ וגו' לאדבקה רוחא ברוחא.^{39, 40}

تا از این راه به عشق‌ورزیدن به نام چهارحرفی (ה', Havayah) برسد، که خود نور بی‌پایان ب"ה است، و [او] «ه' تو» باشد، «با تمام دل خود و با تمام جان خود»، و جز اینها، «تا روح به روح بپیوندند».

درک این مطلب، شخص را به عشق‌ورزیدن به ה'، خود نور بی‌پایان، و «با تمام دل خود و با تمام جان خود» می‌رساند. زوهار (זהר، the Zohar) چنین عشقی را پیوستن «روح به روح» توصیف می‌کند.

**אך כל זה הוא בבחינת ממטה למעלה בואו לפניו שאזי הוא ברננה וכך צריך להיות תחילת עבודת האדם
כברייתו של עולם בריש' חשוכא והדר נהורא⁴¹**

اما همه اینها در حرکت از پایین به بالا است: «به حضور او آیید»؛ حرکتی که در آن «سرودخوانی» است. ازاینرو، آغاز خدمت انسان نیز باید چنین باشد، همانند آفرینش جهان: «نخست تاریکی، و سپس روشنایی».

این عشق هنوز حرکتی از پایین به بالا است: «به حضور او آیید»؛ ازاینرو، در آن «سرودخوانی» است. خدمت انسان باید از همین جا آغاز شود، همانگونه که تلمود آفرینش را وصف می‌کند: نخست تاریکی، سپس روشنایی.

**מדת יום היינו המשכת אור א"ס ב"ה מלמעלה למטה להתלבש בעולמו' [בעולמות] אבי"ע [אצילות בריאה
יצירה עשיה] בחינת עבדו את⁴² ה' בשמחה שזהו יתרון ומעלת הנשמות על המלאכים שהמלאכים אין להם
רק בחינת רנה בלבד שהיא בחי' העלאה והתכללות ממטה למעלה**

صفتِ روز، یعنی فرودآوردنِ نورِ بی‌پایانِ ب"ה از بالا به پایین، تا در عوالمِ عالمِ صدور (אצילות, Atzilus)، عالمِ آفرینش (בריאה, Beriah)، عالمِ صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عالمِ عمل (עשיה, Asiyah) پوشیده شود، جنبهٔ «Havayah را با شادی بندگی کنید» است. این همان برتری و فضیلتِ نفوس بر فرشتگان است؛ زیرا فرشتگان تنها جنبهٔ سرودخوانی را دارند، یعنی صعود و پیوستن از پایین به بالا،

«روز» حرکتی وارونه است: نورِ بی‌پایان از بالا به پایین فرود می‌آید تا در هر چهار عالم، عالمِ صدور، عالمِ آفرینش، عالمِ صورت‌بخشی و عالمِ عمل، پوشیده شود؛ این همان «Havayah را با شادی بندگی کنید» است. در اینجا نفوس بر فرشتگان برتری دارند؛ خدمتِ فرشتگان تنها سرودخوانی، یعنی صعود از پایین به بالا، است.

**משא"כ נשמת ישראל יש להם עבודה נוספת בבחי' המשכה מלמעלה למטה מההעלם אל הגילוי שכל
שמחה היא התגלות הפנימיות וכו'**

حال آنکه نفوس اسرائیل خدمتی افزون دارند: فرودآوردن از بالا به پایین، از نهان به آشکار؛ زیرا هر شادی‌ای آشکارشدنِ بُعدِ درونی (פנימיות, pnimiyus) است، و جز اینها،

نفوسِ اسرائیل خدمتی دیگر نیز دارند: الوهیت را از بالا به پایین فرود می‌آورند و آنچه را نهان است آشکار می‌کنند. شادی، آشکارشدنِ ژرف‌ترین بُعدِ درونی است.

کنودع שבחתי שמחה זו היא מהמשכת اور א"ס ב"ה בתומ"צ [בתורה ומצות] (שנתנו לישראל דוקא משא"כ המלאכים בקשו תורה תנה הודך על השמים⁴³ ולא ניתן כו').

چنانکه شناخته است، این شادی از فرودآمدن نور بی‌پایان ب"ה در تورات (تורה، Torah) و فرمان‌ها (מצוות، mitzvos) سرچشمه می‌گیرد؛ هر دوی آن‌ها به‌ویژه به اسرائیل داده شدند، برخلاف فرشتگان که تورات را خواستند و گفتند: «شکوهت را بر آسمان‌ها قرار ده»، اما به آنان داده نشد، و جز اینها.

این شادی از فرودآمدن نور بی‌پایان به‌واسطه تورات و فرمان‌ها سرچشمه می‌گیرد؛ اینها به اسرائیل داده شدند، نه به فرشتگان. تلمود می‌گوید فرشتگان خواستند تورات در آسمان بماند و گفتند: «شکوهت را بر آسمان‌ها قرار ده»، اما تورات به آنان داده نشد.

وكم"ש והיו הדברים האלה⁴⁴ אשר אנכי מצוך היום וגו' אנכי מי שאנכי⁴⁵ כו'

و چنانکه نوشته شده است: «و این سخنان را که من (Anochi, אנכי) امروز به تو فرمان می‌دهم»، و جز اینها؛ «من، آن‌که من هستم»، و جز اینها،

عبارت «این سخنان را که من (Anochi, אנכי) به تو فرمان می‌دهم» چنین خوانده می‌شود که فرمان‌ها از «من، آن‌که من هستم»، از ذات خود ה'، سرچشمه می‌گیرند. نخستین گفتار (ماامار، maamar) در توراه اور (تורה اور، Torah Ohr)، بخش برشیت (בראשית، Bereshis)، نیز آیه را همین‌گونه می‌خواند: از راه «این سخنان»، الوهیت خود ה' آشکار می‌شود و تورات پدید می‌آید.

כי הגם שממטה למעלה כתיב בואו לפניו ברננה שא"א להיות בחי' העלאה והתכללות כ"א בבחי' צדקתך⁴⁶ ובחי' רננה ברמשא אבל מלמעלה למטה اور א"ס ב"ה مאליו וממילא נמשך גם מבחי' אנכי מי שאנכי כי לפניו ית' כחשיכה כאורה.⁴⁷

زیرا هرچند درباره حرکت از پایین به بالا نوشته شده است: «با سرودخوانی به حضور او آیید»، چراکه صعود و پیوستن تنها در جنبه «عدالت تو» و جنبه «سرودخوانی در شامگاه» ممکن است؛ بااین‌همه، از بالا به پایین، نور بی‌پایان ب"ה خودبه‌خود و به‌طور طبیعی فرود می‌آید، حتی از جنبه «من، آن‌که من هستم»؛ زیرا در پیشگاه او، که متبارک است، «تاریکی همچون روشنایی است».

در صعود از پایین به بالا، نفس تنها از راه فرمانروایی (ملכות، Malchus)، یعنی «عدالت تو» و «سرودخوانی در شامگاه»، می‌تواند بالا رود. اما از بالا به پایین، نور بی‌پایان خودبه‌خود فرود می‌آید، حتی از ذات خود ה'؛ در پیشگاه او «تاریکی همچون روشنایی است»، پس نهان‌بودن مانعی برای او نیست.

11 וכמ"ש המשפילי לראות⁴⁸ בשמים ובארץ וארץ רוחניות וגשמיות הכל שוה לפניו ית' השוה ומשוה קטן וגדול.⁴⁹

چنانکه نوشته شده است: «آنکه [خود را] فرو می‌آورد تا به آسمان و زمین بنگرد»؛ آسمان و زمین، معنویت و مادیت، همه در پیشگاه او، مبارک باد، برابرند؛ «آنکه یکسان است و کوچک و بزرگ را یکسان می‌سازد».

این مزمور ه' را چنان وصف می‌کند که به یکسان به آسمان و زمین می‌نگرد: نزد او معنوی و مادی برابرند. عبارت «آنکه یکسان است و کوچک و بزرگ را یکسان می‌سازد» از سرود روزهای توراایم، Ha'ochaz Beyad، آمده است.

והמשכה זו היא ע"י תומ"צ [תורה ומצוות] הדברים האלה אשר אנכי⁵⁰ וגוי' רמ"ח מצות הם רמ"ח איבריך דמלכא⁵¹ دهینو כמשל האיברים שבהם ملوبשת הנשמה ובהמשכת האברים נמשכת גם הנשמה המلوبשת בהם.

و این کشیده‌شدن نور از بالا به پایین به واسطه تورات و فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) است: «این سخنان که من (انכי, Anochi) ...». ۲۴۸ فرمان (מצוות, mitzvos) «۲۴۸ اندام پادشاه» هستند؛ یعنی، بنا بر تمثیل اندام‌هایی که نفس در آن‌ها جای گرفته است، با کشیده‌شدن اندام‌ها، نفس جای‌گرفته در آن‌ها نیز کشیده می‌شود.

این جریان رو به پایین از طریق تورات و מצוות است. ۲۴۸ فرمان ایجابی «۲۴۸ اندام پادشاه» نامیده می‌شوند: همان‌گونه که نفس هر جا اندام‌هایی را که در آن‌ها جای دارد به حرکت درآورند، همراه آن‌ها می‌رود، نور ه' نیز همراه מצוות می‌آید.

ודרך כלל נחלקים לג' קוין חסד דרוע' [דרועא] ימינא⁵² היא בחי' צדקה כו' ותורה היא קו הממוצע (וכנודע שהתורה היא בחינת אברים הפנימי' ושאר מצות הם אברי' [אברים] החיצונים כו').⁵³

به‌طور کلی، آن‌ها به سه خط تقسیم می‌شوند: «مهر (חסد, Chesed) بازوی راست است»؛ و این جنبه کمک خیریه (צדקה, tzedakah) است، و جز آن؛ و تورات خط میانه است. (چنانکه دانسته است، تورات جنبه اندام‌های درونی است، حال آن‌که دیگر מצוות اندام‌های بیرونی‌اند، و الی آخر).

מצוות به سه خط تقسیم می‌شوند: در سمت راست، خط حסד، مهر، که کمک خیریه به آن تعلق دارد؛ و تورات، خط میانه است. این توضیح میان‌پرانتزی، تورات را به اندام‌های درونی و دیگر מצוות را به اندام‌های بیرونی تشبیه می‌کند.

וזהו עבדו את⁵⁴ ה' הוא א"ס ב"ה הנמשך אורו מלמעלה למטה בתורה ועבודה כו' בשמחה היא שמחה של מצוה ואמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] וכן לדבר הלכה⁵⁵ והשמחה היא מבחי' גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש על נפשם כו'.

و این [معناي] «به ה' خدمت کنید» است: بی‌نهایت مطلق (این سוף، Ein Sof)، مبارک باد، که نورش از بالا به پایین در تورات و خدمتِ [الهی] کشیده می‌شود، و جز آن. «با شادی»: این شادی یک فرمان (מצוה، mitzvah) است؛ و حکیمان ما، یادشان مبارک، گفته‌اند: «و نیز در بحثی از احکام تورات (הלכה، halachah)». این شادی از آشکارشدنِ خودِ نورِ بی‌پایان (اور אין سוף، Or Ein Sof)، مبارک باد، بر جانِ آنان سرچشمه می‌گیرد، و جز آن.

«به ه' خدمت کنید» به بی‌نهایت مطلق اشاره دارد که نورش از طریق تورات و خدمتِ الهی به پایین کشیده می‌شود؛ «با شادی» یعنی شادی یک מצوה، که حکیمان آن را به مطالعهٔ halachah نیز تعمیم می‌دهند. این شادی همان نورِ بی‌پایان است که بر جان آشکار می‌شود.

وهיינו ע"י כי באו לפניו ברננה תחלה⁵⁶ כנ"ל והכתוב מדבר מלמעלה למטה עבדו את ה' בשמחה והיאך תבואו למדרגה זו כשתבאו לפניו ברננה:

و این به واسطهٔ آن است که نخست «با سرودخوانی به پیشگاه او بیایید»، چنان‌که پیش‌تر گفته شد. آیه از بالا به پایین سخن می‌گوید: «ه' را با شادی خدمت کنید»؛ و چگونه به این مرتبه خواهید رسید؟ هنگامی که «با سرودخوانی به پیشگاه او بیایید».

این شادی تنها پس از آن حاصل می‌شود که نخست «با سرودخوانی به پیشگاه او بیایید». آیه چنان خوانده می‌شود که از بالا سخن می‌گوید: نیمهٔ نخست آن به شادی فرمان می‌دهد و نیمهٔ دوم می‌گوید چگونه می‌توان به آن رسید؛ از راه سرودخوانی.

بخش 5 • 121-15

صهیون: میتزוות به‌مثابهٔ نشانه

12 ובזה יובן מ"ש רני وشمחתי בת ציון⁵⁷ כי כנ"י [כנסת ישראל] בגלות נק' בת ציון. וביאור ענין ציון יובן בהקד"י [בהקדים] להבין מ"ש ימלוך ה' לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללו יה.

با این بیان، معنای این آیه روشن می‌شود: «ای دخترِ صهیون، آوازِ شادی سر ده و شادمان باش»؛ زیرا جماعت اسرائیل در تبعید «دخترِ صهیون» نامیده می‌شود. و توضیحِ معنای «صهیون» از راهِ فهمِ نخستِ این آیه روشن می‌شود: «ه' تا ابد فرمان خواهد راند؛ ای صهیون، ه' تو، نسل به نسل؛ هلولیا.»

این مامر به آیهٔ آغازین خود بازمی‌گردد. جماعت اسرائیل، یعنی قوم یهود در کلیت خود، در تبعید «دخترِ صهیون» نامیده می‌شود؛ و برای توضیحِ «صهیون»، به آیه‌ای از مزامیر روی می‌آورد که فرمانرواییِ ه' را با صهیون پیوند می‌دهد.

וביאור הענין כי להיות ימלוך ה' לעולם בחינת מקום לדור ודור בחינת זמן היינו ע"י בחינת ציון.

توضیح مطلب این است که [برای آنکه] «ה'» تا ابد (لעולם, le'olam) فرمان براند، یعنی جنبه مکان، و «از نسلی به نسل دیگر»، یعنی جنبه زمان، این امر از طریق جنبه صهیون تحقق می‌یابد.

در عبارت «ה'» تا ابد فرمان خواهد راند، واژه «عولام» (عولم) همچنین به معنای «جهان» است و از این رو بر مکان دلالت می‌کند؛ و «از نسلی به نسل دیگر» بر زمان دلالت دارد. فرمانروایی ه' بر هر دو از طریق «صهیون» تحقق می‌یابد.

כי הנה כתיב בצלמנו כדמותנו⁵⁸ הן רמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא⁵⁹ והיינו רוחניות המצות ורוחניות התורה כמן שהן למעלה באור א"ס ב"ה שהן הן בצלמנו ממש.

زیرا نوشته شده است: «به صورتِ ما و به شباهتِ ما»؛ این همان «۲۴۸ فرمان، ۲۴۸ اندام پادشاه» است. یعنی روحانیتِ فرمان‌ها (מצות, mitzvos) و روحانیتِ تورات، آن‌گونه که در بالا، در نورِ بی‌پایان (اور אין סוף, Or Ein Sof) – که خودِ او متبارک است – هستند، به‌راستی همان «به صورتِ ما» هستند.

«به صورتِ ما و به شباهتِ ما» با توجه به آموزشِ تیکونی زوهار (תיקוני זוהר, Tikkunei Zohar) خوانده می‌شود که ۲۴۸ فرمان را «۲۴۸ اندام پادشاه» می‌خواند. حقیقتِ روحانیِ آن‌ها، چنان‌که در بالا در نورِ بی‌پایان وجود دارد، به‌راستی همان «صورت» الهی است.

אך גשמיות המצות כמו שנתלבשו בענינים גשמיים ציצית של צמר ותפלין על הקלף הם רק בחינת ציון מלשון סימן כמו ציון המצוינת⁶⁰

اما جنبه جسمانیِ **מצות**، آن‌گونه که در امورِ مادی جای گرفته‌اند – **ציצیت** (tzitzis) از پشم و **تفیلین** (tefillin) بر پوستِ مخصوصِ نوشتن – تنها جنبه «صهیون» هستند؛ صهیون به معنای نشانه (ציון, tziyun)، چنان‌که در عبارتِ «صهیون ممتاز» آمده است (**המצוינת**, ha-metzuyenes).

מצות جسمانی، مانند **ציצیت** های پشمی و **تفیلین** هایی که بر پوست نوشته شده‌اند، تنها «صهیون» هستند؛ زیرا واژه عبری **ציון** به معنای نشانه یا علامت است. عبارتِ «صهیون ممتاز» (**המצוינת**, ha-metzuyenes)، از دعاهاى هوشعانونت (**הושעانونت**, Hoshanos)، با همین ریشه بازی می‌کند.

דהיינו שהמצות הגשמיות הם רומזים להروحניות⁶¹ שבהם ועל ידם נמשך רוחניות اور א"ס ב"ה

یعنی **מצות** جسمانی به روحانیتی که درونِ آن‌هاست اشاره می‌کنند، و به‌واسطهٔ آن‌ها روحانیتِ نورِ بی‌پایان – که متبارک است – به پایین کشیده می‌شود،

نشانه به چیزی فراتر از خود اشاره می‌کند: **מצות** جسمانی به حقیقتِ روحانیِ خود اشاره دارند و به‌واسطهٔ آن‌ها آن نورِ روحانی به پایین کشیده می‌شود.

כמו טלית וציצית של צמר בבחינת עטה اور כשלמה⁶² לבושיה כתלג חיור⁶³ ושער רישיה כעמר נקא כי ציצית הן בחינת שערות כו'.⁶⁴

مانند تلית (tallis) و ציצית پشمی، از جنبه «خود را در نور چون جامه‌ای می‌پوشاند»، «جامه‌اش چون برف سفید است و موی سرش چون پشم پاکیزه»؛ زیرا **ציצیت** ها جنبه موها هستند و غیره.

تلית و **ציצیت** های پشمی، آیه‌هایی را به یاد می‌آورند که **ה'** را چنان وصف می‌کنند که در نور، همچون جامه‌ای، پیچیده است؛ جامه‌اش چون برف سفید و مویش چون پشم پاکیزه است. **ציצیت** ها با «موها» متناظرند: رشته‌های جسمانی‌ای که به حقیقتی روحانی اشاره می‌کنند.

13 וע"ד זה כל המצות וכן התורה ע"י עסק התורה בגשמיות שנתלבשה בענינים גשמיים נמשך اور תורה העליונה הרוחנית שמדברת בענינים רוחניים.

و به همین ترتیب، همه فرمان‌های دینی (**מצות**, mitzvos) و نیز تورات (**تורה**, Torah): از راه پرداختن به **تורה** در صورت جسمانی‌اش، آن‌گونه که در امور جسمانی پوشیده شده است، نور **تורה** برین و روحانی، که از امور روحانی سخن می‌گوید، فرود آورده می‌شود.

همین امر درباره هر یک از فرمان‌های دینی و نیز مطالعه تورات صادق است. توراتی که می‌آموزیم با امور جسمانی سروکار دارد، اما مطالعه آن نور تورات برین را فرود می‌آورد؛ تورایی که از واقعیت‌های روحانی سخن می‌گوید.

והרי התורה והמצות גשמיות הם סימנים וציונים להروحניות. ובהן ועל ידן נמשך اور התורה והמצות מروحניות לגשמיות והן הן בחי' מקור להיות בחי' מקום وزמן.

بنابراین، تورات و **מצות** جسمانی، نشانه‌ها و علامت‌هایی (**ציונים**, tziyunim) از امور روحانی‌اند. در آن‌ها و به واسطه آن‌ها، نور **تורה** و **מצות** از عالم روحانی به عالم جسمانی فرود آورده می‌شود؛ و خود آن‌ها سرچشمه پیدایش مکان و زمان‌اند.

پس تورات و فرمان‌های دینی جسمانی «نشانه‌هایی» (**ציונים**, tziyunim) از امور روحانی‌اند. به واسطه آن‌ها، نور از روحانیت به جسمانیت می‌رسد و خود آن‌ها سرچشمه مکان و زمان‌اند؛ از همین روست که فرمانروایی **ה'** بر مکان و زمان «از طریق صیون» تحقق می‌یابد.

14 וע"ד זה תקנו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] ברכות המצות לפני כל מצוה ברוך אתה וכו' כי ברוך מלשון המברך הגפן⁶⁵ שכופף ראש הזמורה לארץ ומשם צומח גפן אחר והיינו בחי' השפעה והברכה מעולם ועד עולם

بر همین اساس، حکیمان ما، که یادشان گرامی باد، مقرر کردند که پیش از هر فرمان الهی (מצוה، mitzvah) برکت‌های آن گفته شود: «مبارک هستی تو»، و مانند آن. واژه «مبارک» (ברוך، baruch) از تعبیر «خوابانده تاک» (המברך، ha-mavrich) گرفته شده است: او سر شاخه را به زمین خم می‌کند و از همان جا تاک دیگری می‌روید. این همان جنبه فیض‌رسانی و برکت (برכה، berachah) از عالمی به عالم دیگر است.

برکتی که پیش از هر **מצوה** گفته می‌شود، یعنی «مبارک هستی تو»، در اینجا با واژه baruch پیوند داده شده است؛ واژه‌ای که در میهن برای خواباندن تاک به کار می‌رود: شاخه‌ای را به زمین خم می‌کنند تا تاکی تازه از آن برآید. پس برکت به معنای جاری کردن فیض از عالمی به عالم دیگر است.

لכן כתיב גבי יוסף ויקראו לפניו אברך^{67, 66} לפי שהיה צדיק המקשר ומשפיע⁶⁸ ומברך מעולם ועד עולם.⁶⁹

از این رو، درباره یوسف (یوسف) نوشته شده است: «پیشاپیش او ندا دادند: **اברך** (Avrech)»، زیرا او مردی پارسا بود که عوالم را به هم پیوند می‌داد و فیض می‌رساند و از عالمی به عالم دیگر امتداد می‌یافت (**مברیک**، mavriach).

هنگامی که یوسف به فرمانروایی گمارده شد، پیشاپیش او «**ابرך**» ندا دادند؛ این تعبیر در ظاهر ندایی است به معنای خم کردن زانو. اما گفتار (**مأمر**) حسیدی آن را با **مبریک**، یعنی خواباندن تاک، هم‌ریشه می‌داند؛ ریشه واژه baruch. یوسف مردی پارسا بود که عوالم را به هم پیوند می‌داد و فیض را میان آن‌ها جاری می‌کرد؛ متن همچنین از واژه mavriach، به معنای «امتداد می‌یابد»، بهره می‌گیرد؛ واژه‌ای که درباره میله میانی خیمه‌گاه (Mishkan، **משכן**) آمده است که «از یک سر تا سر دیگر» امتداد داشت.

15 וענין ברכה זו⁷⁰ הוא להיות המשכה והברכה מעולם ועד עולם כדי להיות גילוי מלך העולם להיות בחינת עולם בבחינת מלך

مقصود از این برکت آن است که فیض و برکت از عالمی به عالم دیگر فرود آید، تا «شاه جهان» (**عולם**، olam) آشکار شود؛ یعنی جنبه «جهان» در مقام «شاه» قرار گیرد،

مقصود از برکت آن است که جریان فیض از عالمی به عالم دیگر کشانده شود تا **ه'** به صورت «شاه جهان» آشکار گردد، چنان‌که کلمات برکت می‌گویند. «جهان» باید به مکانی بدل شود که پادشاهی او در آن احساس شود.

דהיינו שיהא גילוי מלכותו ית' נראה לעין כל העולם שלא יהא העולם בבחינת העלם והסתר על בחינת מלוכה.

یعنی پادشاهی او، متبارک باد، در برابر دیدگان سراسر جهان آشکار باشد، تا جهان در وضعی نباشد که جنبه پادشاهی را بپوشاند و پنهان سازد.

هدف آن است که پادشاهی **ה'** برای سراسر جهان آشکار باشد، تا دیگر جهان آن را پنهان نکند.

וכדי להיות גילוי זה אומרים ברוך שיהא ברוך ونמשך בחינת הוי"ה בבחינת אלקינו ומשמ יצמח גילוי בחינת מלוכה כמו ענין הברכת הגפן הנ"ל.

و برای آن که این آشکاری پدید آید، «مبارک» می‌گوییم؛ تا جنبه نام چهارحرفی (**ה'**, Havayah) «مبارک» شود، یعنی به جنبه «**אלקינו**» (Elokeinu) فرود آورده شود؛ و از آنجا آشکاری جنبه پادشاهی بروید، همچون مطلب شاخه خوابانی تاک که پیش‌تر یاد شد.

در عبارت «مبارک هستی، **ה'**، **אלקינו**»، «مبارک» به معنای فرود آوردن Havayah است—نامی که به **ה'** ورای جهان اشاره دارد—به **אלקינו**، نام **ה'** در نسبت با ما؛ نامی که **ה'** را در طبیعت، در حالت پوشیدگی، نشان می‌دهد. از آنجا پادشاهی او آشکار می‌گردد، همانند شاخه خوابانی تاک که پیش‌تر درباره‌اش سخن رفت.

بخش 6 • 16-17

صهیون و دختر صهیون

16 והנה כשיש אתערותא דלתתא אזי נק' כנסת ישראל בבחי' ציון וסימן לאור הרוחני הנשפע ونמשך בה.⁷¹

اکنون، هنگامی که برانگیختگی از پایین (**אתערותא دלתתא**, isarusa dilesata) پدید می‌آید، جماعت اسرائیل در مرتبه «صهیون» خوانده می‌شود و نشانه‌ای است از نور روحانی‌ای که در او جاری می‌شود و به درونش کشیده می‌شود.

هنگامی که قوم ابتکار عمل را به دست می‌گیرند، یعنی برانگیختگی از پایین، خود جماعت اسرائیل «صهیون» است: نشانه‌ای از نور روحانی که به آن افزوده می‌شود. تسماح تسدک (**הצמח צדק**) در اور هتوراه (**אור התורה**)، که در یادداشت کھوت نقل شده، می‌افزاید که اسرائیل آن‌گاه همه نورها را از بالا در بنیاد (**יסוד**, Yesod) خود دریافت می‌کند؛ این بنیاد «نقطه صهیون» نامیده می‌شود.

אבל בגלות נקרא' [נקראת] בת ציון שהיא רק בחינת מקבל מבחי' ציון

اما در تبعید، او «دختر صهیون» خوانده می‌شود، زیرا فقط در مرتبه دریافت‌کننده از مرتبه صهیون است.

در تبعید، بدون آن ابتکار عمل، اسرائیل فقط «دختر صهیون» است؛ یعنی دریافت‌کننده‌ای از صهیون.

وكنودע בזוהר⁷² מענין איש מזריע תחילה יולדת נקבה דהיינו כשאין אתערותא דלתתא שאזי היא בחינת בת משא"כ ולציון יאמר איש ואיש⁷³ וגו' אשה מזרעת תחלה יולדת זכר⁷⁴ בחי' חסדים

چنانکه از زوهر (זהר) درباره [این تعلیم] شناخته شده است: «اگر مرد نخست نطفه بیفشاند، زن دختري می‌زاید؛ یعنی هنگامی که برانگیختگی از پایین نباشد، او در مرتبه «دختر» است. اما چنین نیست [در مورد] «و درباره صهیون گفته خواهد شد: «مرد و مرد...» و جز این؛ «اگر زن نخست نطفه بیفشاند، پسری می‌زاید؛ مرتبه مهربانی‌ها (חסדים، chassadim)».

مآمار به تعلیم شناخته‌شده‌ای از زوهر درباره آستنی استناد می‌کند: هنگامی که مرد نخست نطفه می‌افشاند، دختري زاده می‌شود؛ و این همان حالتی است که در آن برانگیختگی از پایین وجود ندارد. اما درباره صهیون گفته شده است: «مرد و مرد در او زاده شده است؛ هنگامی که زن نخست نطفه می‌افشاند، پسری زاده می‌شود، و متن این را با مهربانی‌ها پیوند می‌دهد.

דהיינו בהקדים⁷⁵ בחינת רינה ושמחה כנ"ל להיות בואו לפניו ברננה⁷⁶ בבחי' רננה ברמשא ממשה למעלה.⁷⁷

یعنی با پیش‌گرفتن مرتبه سرود و شادی، چنانکه [در بالا توضیح داده شد]، تا [در حالت] «با سرود شادمانه به حضور او بیایید» باشند؛ در مرتبه «سرود در شامگاه»، از پایین به بالا.

ابتکار اسرائیل یعنی نخست سرود و شادی وصف‌شده در بالا را پیشکش کند: «با سرود شادمانه به حضور او بیایید؛ صعود از پایین به بالا، یعنی «سرود در شامگاه».

17 וע"ד זה תקנו פסוקי דזמרה להקדים שבחו של מקום כדי שיתפעל הלב. וכן יוצר אור וענין קדושת המלאכים

بر همین سیاق، [حکیمان] آیات سرود (פסוקי دזמרה، Pesukei deZimrah) را مقرر کردند تا نخست ستایش آن‌که در همه‌جا حاضر است به میان آید و دل به جنبش افتد. همین‌طور [برکت] آفریننده نور (יוצר אור، Yotzer Or) و موضوع تقدیس فرشتگان (קדושה، Kedushah):

همین ترتیب در دعاها صبحگاهی نیز برقرار است. آیات سرود، یعنی مزامیر ستایش، نخست می‌آیند تا دل را به جنبش آورند؛ سپس برکت آفریننده نور می‌آید که وصف می‌کند فرشتگان چگونه او را تقدیس می‌کنند.

איך כי והאופנים ברעש גדול כו' הכל הוא בבחי' ממשה למעלה בבחינת רינה לצאת מגרתק הגוף ולבושי נפש הבהמית כו'

از جمله این‌که «اوفانیم (אופנים، Ofanim) با غوغایی بزرگ...» و غیره: همه اینها در حالت صعود از پایین به بالا است، در جنبه سرودخوانی، برای بیرون‌آمدن از غلاف بدن و جامه‌های نفیس حیوانی (נפש הבהמית، Nefesh HaBahamis) و غیره.

برکت آفریننده نور از اوفانیم، رده‌ای از فرشتگان، یاد می‌کند که «با غوغایی بزرگ» برمی‌خیزند. همه اینها صعود از پایین به بالا است: سرودخوانی‌ای که نفس را از بدن و جامه‌های نفیس حیوانی بیرون می‌آورد.

ואח"כ היא עבודת השמחה בגילוי אוא"ס [اور אין סוף] **ב"ה ממש על נפשו בק"ש** [בקריאת שמע] **וכו'**

و پس از آن، خدمت شادی می‌آید؛ در خواندن شماع (קריאת שמע، Shema)، نور بی‌پایان (اور אין סוף، Or Ein Sof) – که خود او مبارک است – بر نفس او آشکار می‌شود و غیره.

تنها پس از آن، خدمت شادی می‌آید: آشکار شدن اور אין סוף بر نفس در شماع.

משא"כ כשלא תוקדם בחי' הרינה אזי לא תשכון גלוי השמחה רק היא בחינת נקבה ומקבל מאתערוותא

دلעילא שהרי מ"מ מאתערוותא دلעילא יורד ونמשך אוא"ס [اور אין סוף] **ב"ה בכל מצוה שעשה וכדכתיב**

למעני למעני اعשה⁷⁸

اما اگر جنبه سرودخوانی مقدم نشود، آشکار شدن شادی در آن جای نمی‌گیرد؛ بلکه آن صرفاً جنبه‌ای مؤنث و پذیرنده از برانگیختگی از بالا (אתערוותא دلעילא، isarusa dileila) است. زیرا به‌هر حال، از برانگیختگی از بالا، اور אין סוף – که مبارک است – فرود می‌آید و به هر فرمان دینی (מצוה، mitzvah) که شخص انجام داده است جاری می‌شود؛ چنان‌که نوشته شده است: «به‌خاطر من، به‌خاطر من، [آن را] انجام خواهم داد.»

وقتی سرودخوانی مقدم نشده باشد، شادی نمی‌تواند در نفس جای گیرد؛ شخص صرفاً گیرنده‌ای «مؤنث» از آن چیزی می‌ماند که از بالا می‌آید. با این حال، اور אין סוף همچنان در هر فرمان دینی‌ای که انجام داده است فرود می‌آید، به ابتکار خود او، یعنی از راه برانگیختگی از بالا؛ چنان‌که إشعیا می‌گوید: «به‌خاطر من، به‌خاطر من، [آن را] انجام خواهم داد.»

אלא שאינו כ"א בבחי' חיצוניות משא"כ בואו לפניו להיות נכלל בבחי' פנימיות אינו אלא ברננה.

جز این‌که این تنها در بُعد بیرونی (חיצוניות، chitzoniyyus) است؛ اما «به حضور او بیایید» تا در بُعد درونی (פנימיות، pnimiyyus) مستغرق شود، تنها «با سرودخوانی» ممکن است.

اما نوری که از این راه می‌آید، در بُعد بیرونی می‌ماند؛ برای آن‌که در بُعد درونی مستغرق شود، باید «با سرودخوانی به حضور او بیایید».

بخش 7 • 18-19

تسلي پیامبر

18 **וזهو שבא הנביא לנחם את בני ישראל אפי' [افیلو] בזמן הגלות שנק' בת ציון ולא ציון שאעפ"כ** [שאף על

פי כן] **רני وشمחתי והיינו מפני כי הנני בא**⁷⁹ **כו'**

و از همین روست که پیامبر آمد تا فرزندان اسرائیل را حتی در زمان تبعید تسلی دهد؛ زمانی که آنان «دختر صهیون» خوانده می‌شوند، نه «صهیون»؛ با این‌همه: «سرود بخوان و شادمان باش». و این از آن روست که «زیرا اینک می‌آیم» و غیره.

اکنون سخنان پیامبر توضیح داده می‌شود. حتی در تبعید، هنگامی که اسرائیل تنها «دختر صهیون» است، پیامبر به آنان می‌گوید سرود بخوانند و شاد باشند، زیرا «اینک می‌آیم».

כי הנה יש אתערותא דלעילא שהיא לעילא לעילא מקום שאין אתערותא דלתתא מגעת שם כלל הוא בחי' סובב כל עלמין ומשם יומשך גילוי שפע ואוא"ס [ואור אין סוף] ב"ה גם בבחינת בת

זیرا اینک، برانگیختگی از بالا (אתערותא דלעילא, isarusa dileila) وجود دارد که بس فراتر است (לעילא לעילא, le'eila)؛ در جایی که برانگیختگی از پایین (אתערותא דלתתא, isarusa dilesata) اصلاً به آن نمی‌رسد. این همان مرتبه / جنبه (בחינה, bechinah) نوری است که همه عوالم را فرا می‌گیرد (סובב כל עלמין, sovev kol almin). و از آنجا، آشکارشدن جریان فیض و نور بی‌پایان (اور אין סוף, Or Ein Sof)، که او متبارک است، حتی به בחינה «دختر» نیز فروفرستاده خواهد شد.

برانگیختگی‌ای از بالا وجود دارد که چنان بلند است که هیچ ابتکار انسانی به آن نمی‌رسد: نوری که همه عوالم را فرا می‌گیرد (סובב כל עלמין) و چنان عظیم است که وارد آنها نمی‌شود. از آنجا نور حتی به «دختر»، یعنی گیرنده‌ای که خود پیشاپیش برانگیختگی‌ای پدید نیاورده است، جاری خواهد شد.

וזה יהיה לעתיד לבא שנא' [שנאמר] הנה ישכיל עבדי⁸⁰ ירום ונשא וגבה מאד ונחה עליו روح⁸¹ ה' וגו' והריחו⁸² וגו'.

و این در زمان آینده رخ خواهد داد، چنان‌که گفته شده است: «اینک بنده من کامیاب خواهد شد؛ او رفعت خواهد یافت و برافراشته خواهد شد و بسیار بلند خواهد بود»؛ «و روح ה' بر او قرار خواهد گرفت» و غیره؛ «و او حس خواهد کرد (ve-haricho)» و غیره.

این در زمان آینده رخ خواهد داد، چنان‌که پیشگویی‌های اشعیا (ישعיהو) درباره بنده‌ای که بسیار برکشیده خواهد شد و روح ה' که بر او قرار خواهد گرفت، می‌گویند.

19 וזהו ולציון יאמר אیش ואיש יولد בה⁸³ פי' שיהא הכל בבחי' אیش אפי' [אפילו] בחי' בת

و این [معنای] «درباره صهیون گفته خواهد شد: «مرد و مرد در آن زاده شده است» است؛ یعنی همه در مرتبه «مرد» خواهند بود، حتی جنبه «دختر».

«درباره صهیون گفته خواهد شد: مرد و مرد در آن زاده شده است» به منزله وعده‌ای خوانده می‌شود که همه چیز در مرتبه «مرد»، یعنی بخشنده، خواهد بود، حتی «دختر».

והיינו מפני כי הוא יכוננה עליון שהמכון יהיה אור עליון מאד נעלה. וזהו כי הנני בא ושכנתי⁸⁴ בתוכך. הנני אני בעצמי כביכול אוא"ס [اور אין سوف] ב"ה ממש.

و این از آن روست که «برترین (علیون, elyon) او را استوار خواهد ساخت»: یعنی بنیان (המכון, machon) نوری برین و بسیار والا خواهد بود. و این [معنای] «زیرا اینک می‌آیم و در میان تو ساکن خواهم شد» است: «اینک من»، خود من، گویی خود نور بی‌پایان (اور אין سوف, Or Ein Sof)؛ او متبارک است.

این از آن روست که «برترین او را استوار خواهد ساخت»: بنیان او نوری برین و بسیار والامرتبه خواهد بود. «اینک می‌آیم و در میان تو ساکن خواهم شد» یعنی خود ه'، گویی همان نور بی‌پایان.

بخش 8 • 2011

چراغ حنوکا

20 وזהו ענין נר חנוכה שתקנו על פתח הבית⁸⁵ מבחון והוא כענין פתחו לי שערי צדק⁸⁶

و این است معنای چراغ حنوکה (Chanukah)، که [حکیمان] مقرر کردند آن را در ورودی خانه، در بیرون، قرار دهند. این همانند معنای «دروازه‌های عدالت را برایم بگشایید» است،

چراغ حنوکה در ورودی خانه، در بیرون، قرار داده می‌شود. این گفتار (مزمور) آن را به آیه «دروازه‌های عدالت را برایم بگشایید» پیوند می‌دهد.

פי' שערי צדק הם בחי' מבוא להיות בחי' צדקתך ירננו⁸⁷ שע"ד זה תקנו פסוקי דזמרה

یعنی، «دروازه‌های عدالت» مرتبه‌ای به‌منزله مدخل برای مرتبه «از عدالت تو خواهند سرود» هستند؛ بر همین اساس [حکیمان] **פסוקי דזמרה** (Pesukei deZimrah؛ آیات ستایش) را مقرر کردند.

«دروازه‌های عدالت» مدخلی هستند برای رسیدن به «از عدالت تو خواهند سرود»؛ سرودی که خطاب به **מלכות**، فرمانروایی (Malchus)، است و راه ورود را می‌گشاید. **פסוקי דזמרה** برای همین منظور مقرر شد.

אך מי שהוא מבחון לפתח שאין לו בחי' רננה והתפעלות הלב לא מפני זה יאבד ח"ו [חס ושלום] גלוי

אוא"ס [اور אין سوف] ב"ה על נפשו

اما کسی که بیرون دروازه است و مرتبه سرود و شور و تپش قلب را ندارد، به‌سبب این امر، **ח"ו**، تجلی نور بی‌پایان (اور אין سوف, Or Ein Sof) بر جانش را از دست نمی‌دهد.

اما کسی که بیرون دروازه ایستاده و از آن سرود و شور و تپش قلب برخوردار نیست، به‌سبب همین امر، **ח"ו**، تجلی **اور אין سوف** را از دست نمی‌دهد.

אלא תקנו להדליק אור ושמך על הפתח מבחוך שגם מבחוך לפתח יומשך אוא"ס [אור אין סוף] **ב"ה בכל מצוה שעושי' [שעושה] ותורה שלומד.**

בלکه [חکیمان] مقرر کردند که نور و روغن را در ورودی، در بیرون، روشن کنند تا حتی بیرون دروازه نیز **אור אין סוף**، که متبارک باد، در هر **מצוה** (mitzvah؛ فرمانِ تورایی) که شخص به جا می آورد و در همه **תורה** که می آموزد، نازل شود. از این رو حکیمان نور و روغن را در ورودی، در بیرون، قرار دادند: حتی بیرون دروازه نیز **אור אין סוף** در هر **מצוה** که شخص به جا می آورد و در تمام توراتی که می آموزد، نازل می شود.

ולא עוד אלא⁸⁸ שתקנת חכמים היתה להדליק על הפתח הסמוך לרשות הרבי' [הרבים] מבחוך⁸⁹ דהיינו ברשות הרבים ממש מקום הקליפות לא הפכא חשוכא לנהורא כו' וזהו ונלוו גוים רבים אל⁹⁰ ה':

و نه تنها این، بلکه مقرر حکیمان این بود که چراغ را در ورودی نزدیک به حوزه عمومی، در بیرون، روشن کنند؛ یعنی در خود حوزه عمومی، جایگاه **קליפות** (kelipos؛ پوسته ها)، تا تاریکی را به نور بدل کنند و غیره. و این است [معنای] «و ملتهای بسیاری به **ה'** خواهند پیوست».

افزون بر این، چراغ را کنار دری قرار می دهند که به حوزه عمومی نزدیکتر است؛ جایگاه **קליפות**، یعنی نیروهایی که قداست را پنهان می کنند، تا خود تاریکی را به نور بدل سازند. این معنای آیه بعدی بخش قرائت پیامبران (**הפסרה**) است: «و ملتهای بسیاری به **ה'** خواهند پیوست».

در کارِ بندگی

خدمتِ انسان باید با «سرودخوانی» آغاز شود: با فهمیدن اینکه نور **ה'** چگونه پنهان است و در فرمانروایی او بر جهان پوشیده شده است، تا دل در اشتیاق او افتد و به جنبش آید؛ چنان که در بخش **פסוקי دזמרה** (Pesukei deZimrah؛ آیات ستایش) پیش از قرائت **שמע** (Shema؛ دعای «بشنو») رخ می دهد. تنها پس از آن است که شادیِ تورا و میتزووت، یعنی نور آشکار شده، در درون انسان جای می گیرد. با این همه، کسی که «بیرون» ایستاده و چنین جنبشی را احساس نمی کند، نباید نومید شود: چراغِ חנוکا می آموزد که نور بی پایان همچنان به هر میتزووه ای که او انجام می دهد و تمام توراها را که می آموزد می رسد، حتی در فضای عمومی.

پرسش هایی برای گفت و گو

1. چرا **מאמר** می گوید سرود فرشتگان «بیرونی» است، مانند ستایش کسی که بیرون کاخ پادشاه ایستاده است؟
2. چگونه پنهان بودن **ה'**، یعنی «شامگاه»، خود همان چیزی است که اشتیاق به او را برمی انگیزد؟
3. جان ها چه چیزی دارند که فرشتگان ندارند، و چرا با این حال سرودخوانی باید پیش از شادی بیاید؟
4. از چه جهت میتزووه های عملی **ציצית** (tzitzis؛ رشته های آبیینی گوشه های لباس) و **תפילין** (tefillin؛ جعبه ها و بندهای آبیینی) «صهیون»، یعنی نشانه اند، و چگونه سرچشمه مکان و زمان می شوند؟
5. چراغِ חנוکا که بیرون، رو به فضای عمومی روشن می شود، به کسی که هیچ جنبشی در دل احساس نمی کند چه می آموزد؟

مامار از این عبارت برای یکی دانستن «عدالت تو» با فرمانروایی بهره می‌گیرد.

Tikkunei Zohar 17b:4-6 תקוני זוהר י"ז ב:ד'-ו'

דין איהו גבורה. משפט עמודא דאמצעותא. צדק מלכותא קדישא. מאזני צדק *תרין סמכי קשוט. הין צדק אות ברית. כלא לאחזאה איך אתנהיג עלמא. אבל לאו דאית לך צדק ידיעא דאיהו דין. ולא משפט ידיע' דאיהו רחמי ולא מכל אליו מדות כלל. קום רבי שמעון ויתחדשון מליו על ירך דהא רשותא אית לך (נ"א אתיהיב לך) לגלאה רזין שמירין על ירך מה דלא אתיהיב רשו לגלאה לשום בר נש עד כען.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

14 מאזני צדק

ה' به اسرائیل فرمان می‌دهد که ترازوها و وزنه‌های درست را به کار گیرند؛ عبارت لفظی آن «ترازوه‌ای عدالت» (צדק, tzedek) است. در معنای ساده، **צדק** در اینجا به درستکاری در دادوستد اشاره دارد؛ اما این توضیح حاشیه‌ای «ترازوه‌ای عدالت» را به فرمانروایی پیوند می‌دهد؛ فرمانروایی‌ای که برای هر کس اندازه ویزه خودش را می‌سجد.

Leviticus 19:36 ויקרא י"ט:ל"ו

מאזני צדק אבני צדק אופת צדק והיו צדק יהיה לכם אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים:

Just balances, just weights, a just ephah, and a just hin, shall ye have: I am the L-RD your G-d, who brought you out of the land of Egypt

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

ויקרא יט, לו.

15 (מאזני . . דיליה)

یادداشت ثبت می‌کند که این توضیح میان‌پرانتری درباره «ترازوه‌ای عدالت» در نسخه خطی 1824 نیز آمده است.

یادداشت كهوت

המוסגר נמצא גם בבוך 1824.

16 צדק מלאה ימינך

مزموری از پسران قورح (קרח) که ה' را به‌عنوان پاسدار اورشلیم می‌ستایند: همان‌گونه که نام اوست، ستایشش تا کرانه‌های زمین می‌رسد، و «دست راست تو سرشار از عدالت است». در معنای ساده، دست راست به قدرت و فرمانروایی عادلانه او اشاره دارد؛ اما مامار عدالت، یعنی فرمانروایی، را چنین می‌خواند که سوی راست، مهر (חסד, Chesed)، را پُر می‌کند. (در بافت: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 48:11 תהילים מ"ח:יא

בשמיך אלקים כן תהללת על־קצוֹי־אָרֶץ צדק מְלָאָה יְמִינֶךָ:

As is Thy name, O G-d, So is Thy praise unto the ends of the earth; Thy right hand is full of righteousness

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

תהלים מז, יא. בהמשך מי יתנך תרמ"ב ע' רצא מציין לכאן, ע"ש.

17 כי מלכותך מלכות כל עולמים

داوود، در مزمور 145، می‌گوید: «فرمانروایی تو فرمانروایی همه عوالم است، و سلطه تو در هر نسل برقرار است»؛ فرمانروایی ه' ابدی است.

בחסידות מבוארת לד"ה זה מציין שזה ברייתא של פסוקי שירה ותהלה להקב"ה ששומה בפי כל צבא השמים והארץ והצמחים וכל אשר בו רוח חיים, נדפס באוצר מדרשים, ובכמה סידורים ובסידור ר' יעקב עמדין ועוד.

بند 3

9 נכספה וגם כלתה

«جانم مشتاق است و حتی از فرط اشتیاق می‌سوزد، برای صحن‌های نام چهارحرفی (ה', Havayah)؛ دل و جسمم به سوی ה' که زنده است سرود می‌خواند (ירננו, yeranenu)». سراینده مزمور مشتاق صحن‌های معبد است و در همان دم، اشتیاقش به سرود بدل می‌شود؛ درست همان‌گونه که مامار اشتیاق فرشتگان را با سرودخوانی‌شان پیوند می‌دهد. (در بافت: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 84:3 תהילים ס"ד:ג'

נכספה וגם־קָלְתָה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת ה' לְבִי וּבְשָׁרִי יִרְנְנוּ אֶל־ה':

My soul yearneth, yea, even pineth for the courts of the L-RD; my heart and my flesh sing for joy unto the living G-d

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

10 כנועד מענין הניגון

این یادداشت خواننده را به این بخش‌ها ارجاع می‌دهد تا به ایده‌ای که در اینجا «شناخته‌شده» خوانده شده، یعنی نغمه بیان برانگیختگی قلب است، مراجعه کند.

یادداشت كهوت

ראה אוה"ת וישב ע' תתקצ, א. וזאת הברכה ע' א'תתסא.

11 וצדקתך ירננו

در مزمور 145 (Ashrei, אשרי), داوود (דוד) می‌گوید کسانی که ה' را می‌ستایند، یاد نیکی عظیم او را بر زبان جاری می‌کنند و با شادی از عدالت او، از مهر او به آنان و به جهان، می‌سرایند. مامار «عدالت تو» (צדקתך, tzidkascha) را به فرمانروایی (מלכות, Malchus) اشاره می‌دهد و سرودخوانی را سرود فرشتگان می‌داند که خطاب به آن است. (در بافت: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 145:7 תהילים קמ"ה:ז'

זָכָר רַב־טוֹבָה יַבִּיעוּ וְצַדִּיקְךָ יִרְנְנוּ:

They shall utter the fame of Thy great goodness, And shall sing of Thy righteousness

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

תהלים קמה, ז. לקמן ק, ד. בלקו"ת ואתחנן ח ב. בבואה"ז להצ"צ ע' לב. בסה"מ תרכ"ט ע' קלו — מציין לכאן.

12 צדק היא מלכותא קדישא

رونوشت רבי מوشה عبارت «به‌عنوان گفته‌ الياهو» را می‌افزاید و منبع را پتاح الياهو در مقدمه تיקוני זהר (17b) می‌داند.

یادداشت كهوت

ראה ת"ז בהקדמה יז, ב. בהנחת ר' משה בן אדה"ז מציין: כמאמר אליהו [ת"ז בהקדמה פתח אליהו יז, ב].

13 צדק היא מלכותא קדישא

در Patach Eliyahu (פתח אליהו), مقدمه تיקוני זהר (תיקוני זהר), الياهو می‌گوید: «عدالت (צדק, tzedek) همان فرمانروایی مقدس (מלכות) است» و بلافاصله پس از آن از «ترازوه‌ای عدالت» یاد می‌کند.

23 ואתה מחי את כולם

در دعای همگانی روزگار نحمیا (نحمیا)، لاویان اعلام می‌کنند که تنها ه' آسمان‌ها، زمین و دریاها را آفرید: «تو به همه آنها حیات می‌بخشی و سپاه آسمان در برابر تو سر فرود می‌آورد.» مئامار بند دوم را نتیجه بند نخست می‌داند: سپاه‌ها سر فرود می‌آورند، زیرا او به آنها حیات می‌بخشد. (زمینه: Steinsaltz Tanakh)

Nehemiah 9:6 נחמיה ט:ו

אתה הוא ה' לבדך אתה עשית את השמים שמי השמים וכל צבאם
הארץ וכל אשר עליה הימים וכל אשר בהם ואתה מחיה את כלם וצבא
השמים לך משתחווים:

Thou art the L-RD, even Thou alone; Thou hast made heaven, the heaven of heavens, with all their host, the earth and all things that are thereon, the seas and all that is in them, and Thou preservest them all; and the host of heaven worshippeth Thee

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

נחמיה ט, ו.

24 בבחי בטול והתכללות

یادداشت ثبت می‌کند که این واژه‌ها در دست‌نویس 1824 وجود ندارند.

یادداشت كهوت

בבוך 1824 ליתא.

بند 6

25 אליו ולא למדותיו

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت كهوت

פרדס שער לב רפ"ב בשם הספרי.

26 אליו ולא למדותיו

پردس ریمونیم (פרדس رمونیم) از سیفری (ספרי) نقل می‌کند: در جایی می‌گوید «به سوی او، نه به سوی صفاتش». گفتار حسیدی (מאמר, maamar) از این نقل استفاده می‌کند تا بگوید خودنهی‌گری (ביטול, bittul) فرشتگان متوجه خود نور بی‌پایان (اور אין سوف, Or Ein Sof) است که در فرمانروایی (ملכות, Malchus) پوشیده است.

Pardes Rimmonim 32:2 פרדס رمونیم ל"ב:ב

27 זכר رب טובך

داوود (דוד)، در Psalm 145: آنان که ه' را می‌ستایند، یاد نیکی فراوان او را «جاری می‌سازند» و از دادگری او سرود می‌خوانند. گفتار حسیدی این «نیکی تو» را جریانی از حیات می‌داند که از جهانی به جهان دیگر می‌گذرد.

Psalms 145:7 תהילים קמ"ה:ז

זכר רב טובך יביעו וצדקתך ירננו:

They shall utter the fame of Thy great goodness, And shall sing of Thy righteousness

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

תהלים קמה, ז. ראה דרך מצותיך ד"ה ואולם ס"ג.

28 אמרו צדק כי טוב

Isaiah: «از شخص صالح بگویند که [خوب است]»، زیرا او از میوه کردارهایش خواهد خورد؛ یعنی روشن است که حالش خوب خواهد بود.

مامار این عبارت را چنین می‌فهمد که هر عالم، حیات خود را از طریق فرمانروایی ه' دریافت می‌کند.

Psalms 145:13 תהילים קמ"ה:י"ג

מלכותך מלכות כל-עלמים וממשלתך בכל-דור ודור:

Thy kingdom is a kingdom for all ages, And Thy dominion endureth throughout all generations

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

תהלים קמה, יג.

18 (כי . . . מרירות כו')

یادداشت ثبت می‌کند که توضیح میان‌پرانتزی درباره نغمه‌های شادی و تلخی در نسخه خطی 1824 نیز آمده است.

یادداشت كهوت

המוסגר נמצא גם בבוך 1824.

بند 4

19 מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור

داوود (דוד) فرمانروایی ه' را جاودانه می‌ستاید و سلطنت او را پایدار در همه نسل‌ها می‌داند. این מאמר (maamar) واژه «عوالم» (عولמים, olamim) را ناظر به فضا و واژه «نسل» (דור, dor) را ناظر به زمان می‌گیرد؛ هر دو از فرمانروایی ه' سرچشمه می‌گیرند.

Psalms 145:13 תהילים קמ"ה:י"ג

מלכותך מלכות כל-עלמים וממשלתך בכל-דור ודור:

Thy kingdom is a kingdom for all ages, And Thy dominion endureth throughout all generations

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

20 שקודם בריאת העולם לא היה בחי' זמן ומקום כלל

یادداشت به آموزه‌ای اشاره می‌کند که در آنجا به نام مکیד مزریچ نقل شده، درباره این گفته که پیش از آفرینش اصلاً زمان و مکانی وجود نداشت.

یادداشت كهوت

ראה סידור עה א בשם הרב המגיד. דרך מצותיך נז, א ואילך. ספר החקירה קיב, ב בענין שעור זמן.

21 וזהו מלכותך . . . שכשמו כן הוא אין לו סוף

طبق یادداشت، این מאמר متأخر این بند را از «فرمانروایی تو فرمانروایی همه عوالم است» تا «او را پایانی نیست» نقل می‌کند.

یادداشت كهوت

מובא בד"ה חייב אדם לברך תרל"ח פרק יא. ובד"ה מי יתנך תרמ"ב פרק ה.

بند 5

22 מלאה ימין

«دست راست از عدالت آکنده است.» مئامار اکنون آن را چنین می‌خواند: عدالت، یعنی فرمانروایی (ملכות, Malchus)، دست راست را، یعنی سوی مهر (חסד, Chesed)، پر می‌کند.

Psalms 48:11 תהילים מ"ח:יא

כשמוך אלקים פן תהלתך על-ציון-ארץ צדק מלאה ימין:

As is Thy name, O G-d, So is Thy praise unto the ends of the earth; Thy right hand is full of righteousness

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

גفتאר חסידی آن را چنین می‌خواند: «شخص صالح خوب است»؛ «خوب» خود شخص صالح (צדיק, tzaddik) است، که جریان را از جهانی به جهان دیگر پیوند می‌دهد و می‌گذراند. (زمینه: Steinsaltz Tanakh)

Isaiah 3:10 ישעיהו ג' י'

אמר צדיק כִּי־טוֹב כִּי־פָרַי מַעֲלִיָּהֶם יֵאָכְלוּ:

Say ye of the righteous, that it shall be well with him; For they shall eat the fruit of their doings.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

ישעיה ג', י'.

29 כי כל בשמים ובארץ

دعای داوود پیش از تمام جماعت: «بزرگی ... از آن توست، نام چهارحرفی (ה', Havayah)؛ زیرا هر آنچه در آسمان و زمین است [از آن توست]». گفتار حسیدی ترجمه ترگوم از «همه» به «آنچه پیوند می‌دهد» را نقل می‌کند؛ پیوندی که آسمان و زمین را به هم می‌پیوندد.

I Chronicles 29:11 דברי הימים א כ"ט:יא

לְה' הַגְדָּלָה וְהַגְבוּרָה וְהַתְפָּאֲרָת וְהַנְצַח וְהַהוֹד כִּי־כָל בְּשָׁמִים וּבָאָרֶץ לְה' הַמִּמְלָכָה וְהַמְתַּנְשָׂא לְכָל לְרֹאשׁ:

Thine, O L-RD, is the greatness, and the power, and the glory, and the victory, and the majesty; for all that is in the heaven and in the earth is Thine; Thine is the kingdom, O L-RD, and Thou art exalted as head above all.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

דה"א כט, יא.

بند 7

30 ذکر رب سوבר

داوود (דוד)، در مزمور ۱۴۵، می‌گوید: «آنان یاد نیکی بسیار تو را بر زبان جاری خواهند کرد». این **ماמר** (maamar)، **זכר** (zecher)، «یاد»، را به معنای اثری ناچیز از آن نیکی می‌خواند: این تنها چیزی است که فرشتگان دریافت می‌کنند؛ از این رو مشتاق می‌شوند و آواز می‌خوانند.

Psalms 145:7 תהילים קמ"ה:ז

זָכַר רַב־סוּבֵרָה יִבְיְעוּ וְצִדְקָתְךָ יִרְנְנוּ:

They shall utter the fame of Thy great goodness, And shall sing of Thy righteousness.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 8

31 رمشا היא مدت לילה

طبق یادداشت، قطعه‌ای از اینجا در آنجا نقل شده است.

یادداشت کھوت

קטע מכאן מובא באוה"ת נ"ך כרך ב ע' א'כה.

32 מלכות כל עולמים מלשון העולם

תלמוד اشاره می‌کند که در عبارت «این است نام من **לעולם** le'olam, برای همیشه»، واژه به‌گونه‌ای نوشته شده که می‌توان آن را **לעלם** le'alem, «برای پنهان کردن» خواند. یادداشت کھوت (Kehot) این نکته را بر پیوند میان **עולם** (olam) و پنهان بودن مبتنی می‌کند.

Pesachim 50a פסחים ג' א

یادداشت کھوت

פסחים ג, א. ע' מזה בלקו"ת בד"ה תקעו בחדש שופר (הראשון) פ"א.

33 רמזו בגמרא שצריך להזכיר مدت לילה ביום

قاعدة تلمود این است که صفت شب در روز یاد شود و صفت روز در شب. این amar'a در این قاعده اشاره‌ای به جفت‌شدن شامگاه و بامداد در زوهار (זהר, the Zohar) می‌بیند.

Berakhot 11b:5-7 ברכות י"א ב:ה-ז'

אָלֵא אָמַר רַבָּא: כְּדִי לְהַזְכִּיר מַדַּת יוֹם בַּלַּיְלָה וּמַדַּת לַיְלָה בַּיּוֹם. בַּשְּׁלֵמָא מַדַּת לַיְלָה בַּיּוֹם כְּדָאֲמַרְיֵנָּן: "יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרָא חֹשֶׁךְ", אָלֵא מַדַּת יוֹם בַּלַּיְלָה, הִכִּי מְשַׁבַּחַת לֵה? אָמַר אֲבַי: "גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר".

Raba answered : The purpose is to mention the characteristic of day at night and the characteristic of night in the day. It is quite right [about mentioning] the characteristic of night in the day, since we say "Who formest light and createst darkness" ; but where is [the mention of] the characteristic of day at night? Abbai answered : [We say] "Thou rollest away the light from before the darkness, and the darkness from before the lights".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

یادداشت کھوت

ברכות יא, ב. וראה אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תרפו. וראה גם בלקו"ת פ' במדבר ה, א.

34 שמבואר בזהר לאכללא כו'

عبارت زوهار، «برای دربرگرفتن»، که یادداشت کھوت به آن اشاره می‌کند، در اینجا به دربرگرفتن شب در روز دلالت دارد. amar'a آن را با اشتیاقی پیوند می‌دهد که از ادراک نهان‌بودن ه' برمی‌خیزد.

Zohar III, 178a זח"ג קעח, א

یادداشت کھوت

ראה זח"ג קעח, א ובכ"מ.

35 ישת חשך סתרו

سرود رهایی داوود (دود) ه' را چنین تصویر می‌کند که در حالی که در ابرهای تیره باران‌زا پوشیده است، به پایین می‌آید: «تاریکی را پناهگاه خویش ساخت.» amar'a این را بر نهان‌بودن نور بی‌پایان (اور אין سور, Or Ein Sof) تطبیق می‌کند؛ نهان‌بودنی که اشتیاق به سوی او را برمی‌انگیزد. (زمینه: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 18:12 תהילים י"ח:יב

יִשְׁתַּחֲשֹׁךְ סִתְרוֹ כִּבְיּוֹתָיו סָכְתוּ חֹשְׁכֵי־מַיִם עֲבִי שְׁחָקִים:

He made darkness His hiding-place, His pavilion round about Him; darkness of waters, thick clouds of the skies.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

תהלים יח, יב.

36 נפשי אויתך בלילה

در سرود یهودا (یهודה) برای روز رهایی، پیامبر می‌گوید: «در شب، با جانم مشتاق تو بوده‌ام؛ با روحی که در درونم است، در سیه‌دم تو را می‌جویم»؛ یعنی حتی در شب نیز مشتاق ه' است. amar'a واژه «جانم» (נפשי, nafshi) را خطاب به ه' چنین می‌خواند: «[تو] جان منی، [از این‌رو] مشتاق توام»؛ و شب را نهان‌بودنی می‌داند که اشتیاق را فزونی می‌بخشد. (زمینه: Steinsaltz Tanakh)

Isaiah 26:9 ישעיהו כ"ו:ט'

נַפְשִׁי אוֹיֶיִתְךָ בַּלַּיְלָה אֶחֱיִירוּחִי בְקֶרְבִּי אֶשְׁחַרְךָ כִּי כְאֲשֶׁר מְשַׁפְּטִיד לְאֶרֶץ צֶדֶק לְמַדּוֹ יִשְׁבִּי תָבֵל:

40 לאדבקא רוחא ברוחא

عبارت زوهار (זהר) که در یادداشت Kehot آمده است، عشق را پیوستن «روح به روح» می‌داند. این مامور آن را برای عشقی به کار می‌برد که از این تأمل پدید می‌آید.

Zohar, Mishpatim 22:528–536
سفر הזהר, משפטים
כ"ב:תקכ"ח-תקל"ו

41 کبریتو של עולם بریش' חשוכא והדר נהורא

تلمود توضیح می‌دهد که چرا بزها پیشاپیش گوسفندان راه می‌روند: «همانند آفرینش جهان؛ نخست تاریکی و سپس نور». این مامور آن را بر ترتیب خدمت الهی تطبیق می‌کند: سرودخوانی، یعنی خدمت شب، نخست می‌آید.

Shabbat 77b:8
شבת ע"ז ב:ח'

... אמר לקה. אמר לקה: מאי טעמא עיזי מסגן ברישא והדר אימרי?
אמר לקה כברייתו של עולם, דברישא חשוכא והדר נהורא. מאי טעמא
הני מכסניו והני מגלניו? הני דמפסינו מינייהו — מכסניו, והני דלא
מפסינו מינייהו — מגלניו. מאי טעמא גמלא זוטא גנובתיה? משום
דאכל כיסי. מאי טעמא תורא אריקא גנובתיה? משום דדניר באגמי,
ובעי לכרכושי בקי.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

42 עבדו את ה' בשמחה

«ה' را با شادی خدمت کنید.» این مامور آن را فرودآوردن نور بی‌پایان (اور אין سوف, Or Ein Sof) از بالا به پایین می‌خواند؛ خدمت «روز».

Psalms 100:2
תהילים ק':ב'

עבדו אתיה' בשמחה באו לפניו ברננה:

Serve the L-RD with gladness; come before His presence
with singing.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

43 המלאכים בקשו תורה תנה הודך על השמים

داوود (دود) شگفت‌زده می‌شود و می‌گوید: «ه', سرور ما، نامت در سراسر
زمین چه عظیم است؛ تو که شکوهت را بر آسمان‌ها نهاده‌ای.» در تلمود،
فرشتگان این آیه را نقل می‌کنند تا درخواست کنند که تورات، عظمت ه', در
آسمان بماند. (context: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 8:2
תהילים ח':ב'

ה' אֲדִינֵנו מִה־אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנֵּה הוֹדֶךָ עַל־הַשָּׁמַיִם:

O L-RD, our L-rd, How glorious is Thy name in all the earth!
Whose majesty is rehearsed above the heavens

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Shabbat 88b:7
שבת פ"ח ב:ד'

ואמר רבי יהושע בן לוי: בשעה שעלה מלשה למרום אמרו מלאכי
השרת לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, מה לילוד אשה בינינו?
אמר להו: לקבל תורה בא. אמרו לפניו: חמדה גנוזה שגנוזה לה תשע
מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם, אתה מבקש ליתנה
לבשר ודם? "מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו?" "ה' אֲדִינֵנו מִה
אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנֵּה הוֹדֶךָ עַל־הַשָּׁמַיִם!"

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

یادداشت كهوت

תהילים ח, ב. שבת פח, ב.

With my soul have I desired Thee in the night; Yea, with my
spirit within me have I sought Thee earnestly; For when Thy
judgments are in the earth, The inhabitants of the world
learn righteousness

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Tanya, Likkutei Amarim 44:4
תניא, חלק ראשון; ליקוטי אמרים
מ"ד:ד'

והינינו, מה שכתב הזהר על פסוק: "נפשי אויתיד בלילה וגו'" —
"דינך חים לקודשא-בריך-הוא רחמימותא דנפשא ורוחא כמה דאתדדקו
איליו בגופא וגופא רחים לון וכו'". וזהו שכתוב: "נפשי אויתיד",
כלומר, מפני שאמה ה' "נפשי" וחי האמתים, לך — "אויתיד",
פירוש, שאני מתאהב ואתה לך קאדם המתאנה לחיי נפשו, וכשהוא
חלש ומעונה — מתאנה ואתה שמתשוב נפשו אליו, וכן כשהוא חלש
לישו — מתאנה ופחי שמתשוב נפשו אליו ...

Kehot Publication Society (CC-BY-NC)

یادداشت كهوت

ישע"י כו, ט. ראה תניא פמ"ד. לקו"ת ואתחנן ח, א. אוה"ת בשלח ע' תי. פ'
כי תשא ע' ביד.

بند 9

37 בואו לפניו ברננה

«با سرود به حضور او آیید.» مامور (maamar) این عبارت را به معنای
عروج نفس از پایین به بالا، بیرون از محدودیت‌های بدن، می‌خواند.

Psalms 100:2
תהילים ק':ב'

עבדו אתיה' בשמחה באו לפניו ברננה:

Serve the L-RD with gladness; come before His presence
with singing.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 10

38 בכל לבבך ובכל נפשך

موسی (مשה) در دعای שמע (Shema) به اسرائیل می‌گوید: «نام
چهارحرفی (ה', Havayah), که ه' توست، را با تمام دلت و تمام جانت
دوست بدار.» این مامور توضیح می‌دهد که چگونه تأمل در «مبارک باد
نام...» به این عشق می‌انجامد.

Deuteronomy 6:5
דברים ו':ה'

ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and
with all thy soul, and with all thy might

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

39 לאדבקא רוחא ברוחא

یادداشت Kehot برای این عبارت به Zohar II, 123b ارجاع می‌دهد.

Zohar II, 123b
זח"ב כגב, ב

یادداشت كهوت

ראה זח"ב כגב, ב.

44 והיו הדברים האלה

موسی ادامه می‌دهد: «این سخنانی که امروز به تو فرمان می‌دهم، باید بر قلبت باشد.» در معنای ساده، «من» همان موسی گوینده است؛ اما این **مأمَر** «آنچی (Anochi)» را خود **ه'** می‌خواند: «من، آن‌که من هستم»؛ سرچشمه‌ای که فرامین از آن فرود آورده می‌شوند. (context: Steinsaltz Tanakh)

Deuteronomy 6:6 دברים ו':ו

וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֶנִּי מְצַוֶּה הַיּוֹם עַל־לִבְךָ:

And these words, which I command thee this day, shall be
upon thy heart

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

دברים ו, ۱.

45 آنכי می שאנכי

نخستین گفتارِ توره اور، آیه را به همین شیوه می‌خواند: «این سخنان را که من، آن‌که من هستم، به تو فرمان می‌دهم»؛ و توضیح می‌دهد که از راه آنها الوهیت خود **ه'** آشکار می‌شود و تورات پدید می‌آید.

یادداشت کھوت

نسخه لعلیل א, ۸.

46 כי הגם שממטה למעלה כתיב בואו לפניו ברננה שא"א להיות בחי'

העלאה והתכללות כ"א בבחי' צדקתך

یادداشت نکته‌ای را می‌افزاید که آنجا به تفصیل توضیح داده شده است: بااین‌همه، همه پاداش و کفر، نیکی یا ضد آن، از مرتبه‌ای بسیار دوردست در بالا فرود می‌آیند.

یادداشت کھوت

ומי'מ כל השכר והעונש והטוב או ההפך נמשך מלמעלה מעלה — ביאור"ז
לצ"צ ע' לב באורוכה.

47 כחשיכה כאורה

داوود به **ه'** می‌گوید که هیچ تاریکی نمی‌تواند او را از **ه'** پنهان سازد: «تاریکی برای تو تاریک نیست ... تاریکی همانند نور است.» این **مأمَر** از آن برای بیان این نکته استفاده می‌کند که پوشیدگی، نوری را که از بالا فرود می‌آید محدود نمی‌کند. (context: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 139:12 תהילים קל"ט:י"ב

גַּם־חֹשֶׁךְ לֹא־יִחְשֹׁךְ מִמֶּנִּי וְלֵילָה כִּי־אֵר כְּחֹשֶׁכְךָ כְּאוֹרָה:

Even the darkness is not too dark for Thee, But the night
shineth as the day; The darkness is even as the light

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 11

48 המשפילי לראות

در مزمور הלל (Hallel)، **ه'** بر تخت بلند نشسته است، اما خود را فرومی‌آورد تا به آسمان و زمین بنگرد: از جایگاه بلند او، آسمان از زمین بلندتر نیست. این گفتارِ حسیدی — **مأمَر** (maamar) — دقیقاً همین را نتیجه می‌گیرد: معنوی و مادی در برابر او برابرند. (زمینه: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 113:6 תהילים קי"ג:ו'

הַמִּשְׁפִּילִי לְרֹאאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

?That looketh down low Upon heaven and upon the earth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

תהלים קיג, ۱.

49 השוה ומשוה קטן וגדול

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت کھوت

פיוט האוחז ביד — לימים נוראים.

50 הדברים האלה אשר אנכי

«این سخنانی که به شما فرمان می‌دهم.» **مأمَر** آن را دوباره نقل می‌کند تا نشان دهد که فرودآمدن فیض از ذات خود **ه'** از راه تورات و **מצוות** (mitzvos) [فرمان‌های توراتی] صورت می‌گیرد.

Deuteronomy 6:6 דברים ו':ו

וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֶנִּי מְצַוֶּה הַיּוֹם עַל־לִבְךָ:

And these words, which I command thee this day, shall be
upon thy heart

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

51 רמ"ח מצות הם רמ"ח איברין דמלכא

תיקוני זהר، چنان‌که یادداشتِ Kehot محل آن را مشخص می‌کند، ۲۴۸ فرمان را (۲۴۸ اندام پادشاه) می‌خواند. **مأمَر** از این تصویر برای توضیح این استفاده می‌کند که نور **ه'** همراه با **מצוות** می‌آید.

Tikkunei Zohar, Tikkun 30 • 74a:8 תקוני'ז תיקון ל

וְעוֹד מְצוּוֹה דָא עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, דְאִיהוּ מְצוּוֹה מְסַטְרָא דְאַבָּא דְאִיהוּ רִא'שׁ, וּמְסַטְרָא דְאִימָא דְאִיהוּ אֶשׂ"ר, וְהָכִי צְדִיק מְצוּוֹה וְעוֹשֶׂה מְתוּרִייהוּ, וּבְגִין דָא אֶתְמַר עַל מְתוּרִייהוּ אֲשֶׁר קְדָשְׁנוּ, אִמָּא קְדָשְׁנוּ וְאַבָּא צִוְנוּ, עַל מָאן עַל שְׂכִינְתָא תְתַאֲרָה, דְאִיהוּ שְׁטָר כָּל רָחֶם, שְׁתִּיחוּ דְרָחֶם, דְאִיהוּ רַמ"ח שְׁקוּדִין, אִיהוּ מְצוֹת יְהוּ"ה בְּכָל אֶבֶר וְאֶבֶר דְּמַלְכָא, אִיהוּ מְצוּוֹה, וְעוֹד אֲשֶׁר קְדָשְׁנוּ מְסַטְרָא דְאַבָּא

Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain)

یادداشت کھوت

ראה תי"ז תי' ל.

52 חסד דרוע' ימינא

در Patach Eliyahu, مقدمهٔ **תיקוני זהר**: «**مهر** (חסד, Chesed) بازوی راست است، قید و سخت‌گیری (גבורה, Gevurah) بازوی چپ، و زیبایی و هماهنگی (תפארת, Tiferes) پیکر است.» **مأمَر** از این تقسیم‌بندی برای دسته‌بندی **מצוות** در سه خط استفاده می‌کند.

Tikkunei Zohar 17a:16–17 תקוני'ז הזהר י"ז א:ט"ז-י"ז

واتקריאו בתקונא דא. חסד דרועא ימינא. גבורה דרועא שמאלא. תפארת גופא. נצח והוד תרין שוקין. ויסוד סיומא דגופא אות ברית קדש. מלכות פה. תורה שבע"פ קרינן ליה. מוחא חכמה איהו מחשבה מלגו. בינה לבא ובה, הלב מבין. ועל אליו תרין כתיב *הנסתרות ליי' אלקינו.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

53 (کنودع . . החיצונים כו')

این یادداشت ثبت می‌کند که این توضیح میان‌پرانتزی در دست‌نویس 1824 نیز آمده است.

یادداشت کھوت

המוסגר נמצא גם בבז' 1824.

54 עבדו את ה' בשמחה

«نام چهارحرفی (ה', Havayah) را با شادی بندگی کنید؛ با سرودخوانی به پیشگاه او بپایید.» **مأمَر** نیمهٔ نخست را هدف و نیمهٔ دوم را راه رسیدن

به آن می‌داند.

Psalms 100:2 תהילים ק':ב/

עבדו את־יה' בשמחה באו לפניו בְּרִנָּה:

Serve the L-RD with gladness; come before His presence
with singing

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

55 וכן לדבר הלכה

תלמוד می‌آموزد که حضور الهی (שכינה, Shechinah) تنها در میان شادی یک מצוה (mitzvah) آرام می‌گیرد، «و نیز دربارهٔ موضوعی در הלכה (halachah) [احکام شریعت یهود]». מאמר این شادی را با آشکارشدن نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof) یکی می‌داند.

Shabbat 30b:5 שבת ל' ב:ה'

”ושבחת־י אֱנִי אֶת הַשְּׁמִימָה” — שְׁמִימָה שֶׁל מִצְוָה. ”וּלְשִׁמְחָה מֵה זֶה עוֹשֶׂה” — זו שְׁמִימָה שְׁאִינָה שֶׁל מִצְוָה. לְלַמֶּדֶךָ שְׁאִין שְׂכִינָה שׁוֹרָה לֹא מִתּוֹךְ עֲצָבוֹת וְלֹא מִתּוֹךְ עֲצָלוּת וְלֹא מִתּוֹךְ שְׁחוֹק וְלֹא מִתּוֹךְ קְלוּת רֹאשׁ וְלֹא מִתּוֹךְ שִׂיחָה וְלֹא מִתּוֹךְ דְּבָרִים בְּטָלִים, אֲלָא מִתּוֹךְ דְּבַר שְׁמִימָה שֶׁל מִצְוָה, שְׁנֹאמַר: ”וְעַתָּה קָחוּ לִי מִנְּגוֹן וְהִנֵּה קִנְיָן הִמְנַגֵּן וְהִנֵּה עָלֶיךָ יָד ה'”.
אָמַר רַב הִירְשָׁה: וְכֵן לְדַבֵּר הִלְכָה. אָמַר רַבָּא: וְכֵן לְחַלּוֹם טוֹב.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

Pesachim 117a:14–15 פסחים ק"ז א:י"ד-ט"ו

אָמַר רַב הִירְשָׁה אָמַר רַב: וְכֵן לְדַבֵּר הִלְכָה. אָמַר רַב נַחֲמָן: וְכֵן לְחַלּוֹם טוֹב. אִינִי?! וְהָאָמַר רַב גִּידֵל אָמַר רַב: קָל תִּלְמִיד חָקֵם הַיּוֹשֵׁב לִפְנֵי רַבּוֹ וְאִין שְׁתַּתִּיזוּ נִטְפּוֹת מֵר — תְּקוּנָה, שְׁנֹאמַר: ”שְׁתַּתִּיזוּ שׁוֹשְׁנִים נִטְפּוֹת מִזֶּרַע עֹבֵר”. אֵל תִּקְרִי ”שׁוֹשְׁנִים”, אֲלָא ”שְׁשׁוֹנִים”. אֵל תִּקְרִי ”מִזֶּרַע עֹבֵר”.
William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

یادداشت کهوت

שבת ל', ב. פסחים ק"ז, א.

56 כי באו לפניו ברננה תחלה

Tzemaḥ Tzedek در آنجا یادآور می‌شود که زهر این آیه را به شبهه‌ای دیگر شرح می‌دهد و نتیجه می‌گیرد: «و وجوه بسیاری در تورات هست».
یادداشت کهوت
ראה ביארה"ז להצ"צ כרך ב ע' תשעב שבזרה מפרש באופן אחר ומסיים "וכמה פנים לתורה".

بند 12

57 رני ושמחי בת ציון

«بخوان و شادمان باش، ای دختر صهیون.» این گفتار حسیدی (مאמר, maamar) اکنون توضیح می‌دهد که چرا اسرائیل در تبعید «دختر صهیون» نامیده می‌شود.

Zechariah 2:14 זכריה ב:י"ד

רְנִי וּשְׁמַחִי בַת־צִיּוֹן כִּי הִנֵּנִי־בָא וְשִׁכְנִיתִי בְּתוֹכְךָ וְנֹאמִיָּה/

Sing and rejoice, O daughter of Zion; for, lo, I come, and I' will dwell in the midst of thee, saith the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

58 בצלמנו כדמותנו

ה' می‌گوید: «انسان را به صورت ما، مطابق شباهت ما بسازیم.» این מאמר

«صورت ما» را واقعیت معنوی ۲۴۸ فرمان، «۲۴۸ اندام پادشاه»، می‌داند.

Genesis 1:26 براسیت א':כ"ו

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדִמוּתֵנוּ וַיְרִדּוּ בְדִגְתַּי הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ עַל־הָאָרֶץ:

And G-d said: 'Let us make man in our image, after our likeness; and let them have dominion over the fish of the sea, and over the fowl of the air, and over the cattle, and over all the earth, and over every creeping thing that creepeth upon the earth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کهوت

בראשית א', כו. קטע מכאן מובא בלקו"ת במדבר ו', ב. באוה"ת פ' ראה ע' תשצג. ובפ' ויצא כרך ה תתנו, ב.

59 רמ"ח פקודיו רמ"ח אבריו דמלכא

آموزه‌ای که یادداشت Kehot مأخذ آن را در تיקוני زهر (תיקוני زهر) نشان می‌دهد: ۲۴۸ فرمان، «۲۴۸ اندام پادشاه» هستند. در اینجا توضیح داده می‌شود که «صورت ما» به چه اشاره دارد.

Tikkunei Zohar 74a:8 תקוני זוהר ע"ד א:ח'

וְעוֹד מִצְוָה דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, דְּאִיהוּ מִצְוָה מִסְטָרָא דְאַבָּא דְּאִיהוּ רִאשׁוֹ, וּמִסְטָרָא דְּאִימָא דְּאִיהוּ אֶשׁ"ר, וְהִכִּי צָדִיק מִצְוָה וְעוֹשֶׂה מִתְּרוּנִיָּהוּ, וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר עַל תְּרוּנִיָּהוּ אֶשׁ"ר קִדְשֵׁנוּ, אֲמַר קִדְשֵׁנוּ וְאַבָּא צִוְנוּ, עַל מֵאן עַל שְׂכִינָתָא תַּתְּמָה, דְּאִיהוּ פֶּטֶר כָּל רָחֵם, פְּתִיחוּ דְרָחֵם, דְּאִיהוּ רַמ"ח פְּקוּדֵינָ, אִיהוּ מִצְוֹת יְהו"ה כָּל אֶבֶר וְאֶבֶר דְּמִלְכָּא, אִיהוּ מִצְוָה, וְעוֹד אֶשׁ"ר קִדְשֵׁנוּ מִסְטָרָא דְאַבָּא

Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain)

60 ציון המצינות

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت کهوت

סדר הושענות ביום ב' אבן שתיה.

61 הם רומזים להרוחניות

یادداشت برای همان ایده به آنجا ارجاع می‌دهد: מצות جسمانی به حقیقت روحانی خود اشاره می‌کند.

یادداشت کهوت

ראה גם סה"מ תקס"ד ע' צב. וע' ערב. אוה"ת בשלח ע' תעג.

62 עושה אור כשלמה

سراینده مزامیر, ה' را می‌ستاید که هنگام گستردن آسمان‌ها, «نور را همچون جامه‌ای بر [خود] می‌پيچد». این מאמר آن را با شال نیایش (טלית, tallis) مقایسه می‌کند.

Psalms 104:2 תהילים ק"ד:ב'

עֲשֵׂה־אֹר כְּשִׁלְמָה נוֹטָה שְׁמַיִם כִּירִיעָה:

Who coverest Thyself with light as with a garment;
stretchest out the heavens like a curtain

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کهوت

תהלים קד, ב.

63 לבושיה כתלג חיור

در رؤیای دانیال (דניאל), «کهن روزگاران» جامه‌ای سفید چون برف دارد و موي سرش مانند پشم پاک است. این מאמר ریشه‌های پشمی (ציצית,

(tzitzis) را با این «موها» مقایسه می‌کند.

Daniel 7:9 دنیאל ۷:۹

הָיָה חֵזֶה לְעֵינַי עַד דֵּי קִרְסוֹן רָמְיוֹ וְעֵתִיק יוֹמִיו וְתַב לְבוּשָׁה כְּתֹלַג חֹר וְשֹׁעַר
רָאשֶׁה כְּעֶמֶר נֶקֶא קִרְסִינָה שְׂבָבִין דִּינֹר גִּלְגֻלוֹהִי נֹר דָּלֶק:

I beheld Till thrones were placed, And one that was ancient
of days did sit: His raiment was as white snow, And the hair
of his head like pure wool; His throne was fiery flames, and
the wheels thereof burning fire.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

دنیال ۷، ۹.

64 یمלך ה' לעולם

سراینده مزامیر Psalm 146 را چنین پایان می‌دهد: «نام چهارحرفی (ה')،
(Havayah) تا ابد فرمان خواهد راند (le'olam): ه' تو، ای صهیون، برای
همه نسل‌ها؛ هلولیاه. آشکارا le'olam به معنای «تا ابد» است؛ اما **مزامیر**
در آن واژه olam، به معنای «جهان»، را نیز می‌شنود؛ ازاین‌رو آیه از مکان
(«جهان») و زمان («نسل‌ها») سخن می‌گوید که هر دو از طریق صهیون
فرمانروایی می‌شوند.

Psalms 146:10 تهילים ۱۴۶:۱۰

יְמַלֵּךְ ה' עוֹלָם אֱלֹקֶיךָ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּ־קָה:

The L-RD will reign for ever, Thy G-d, O Zion, unto all gener-
ations. Hallelujah

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

تهילים ۱۴۶، ۱۰.

بند 14

65 כי ברוך מלשון המברך הגפן

یادداشت چنین نقل می‌کند: معنای برکت، جاری‌کردن فیض از مکانی برتر از
آن است.

یادداشت کھوت

כלאים רפ"ז. ראה ד"ה כי תשא תשל"ד "דענינו ברכה והמשכה ממקום
שלמעלה ממנו" — (מהנחה בלתי מוגה).

66 ויקראו לפניו אברך

فرعون یوسف (یوسف) را بر مصر گماشت و او را بر ارايه دوم خود نشانده، و
پیشاپیش او ندا دادند: «زاتو خم کنيد» (Avrech, **اابرځ**)؛ در معنای ساده،
ندایی برای خم‌کردن زانو. راشی همچنین می‌آورد: «پدر [از حیث حکمت]،
جوان [از حیث سال‌ها]». مآمار در آن واژه کسی را می‌شنود که شاخه تاک
را در خاک می‌خواباند (**مابرځ**، mavrich)، و آن را عنوانی برای کسی
می‌خواند که از عالمی به عالمی دیگر پیوند می‌دهد و فیض می‌بخشد.
(زمینه: Steinsaltz Tanakh)

Genesis 41:43 براسیت מ"א:מ"ג

וַיַּרְכֵּב אֹתוֹ בַּמָּרְכָּבַת הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר־לּוֹ וַיִּקְרָאוּ לִפְנָיו אֲבָרָךְ וַנִּתֵּן אוֹתוֹ עַל
כְּלִיאֲרֵץ מִצְרַיִם:

And he made him to ride in the second chariot which he had;
and they cried before him: 'Abrech'; and he set him over all
the land of Egypt

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

براسیت מא, מג.

67 ابرך

اور التوراه، که در یادداشت Kehot به آن استناد شده، این برداشت از
«اابرځ» را به این بخش از the **زهر** پیوند می‌دهد.

Zohar, Miketz 5:68-80 **سفر הזהر**، מקץ ה':ס"ח-פ'

For this is the way of the Almighty, to provide the cure before
inflicting the wound. Thus here He first prepared great sub-
stance and then brought Israel into exile. Observe that it was
in virtue of being a righteous man that Joseph became the
cause of Israel acquiring riches of silver and gold (Ps. 105,
37). All this came to Israel by the hand of the righteous, and
all was for the purpose of making them worthy of the world
... to come. R. Simeon then took for his text the
The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

68 ابرך . . המקשר ומשפיע

بنابر یادداشت، **اور التوراه** این برداشت از «اابرځ»، یعنی آن‌که پیوند
می‌دهد و فیض می‌رساند، را به the **زهر** (1:196b) پیوند می‌دهد.

یادداشت کھوت

ראה אורח"פ שלח ע' תפא שמקשר זה לזח"א קצו, ב.

69 می‌شنا درباره «کسی که شاخه تاک را در خاک می‌خواباند» بحث می‌کند.
مآمار این اصطلاح را بر معنای ریشه‌ای واژه «برکت‌یافته» (**برוך**،
baruch) حمل می‌کند: شاخه‌ای را به خاک می‌خواباند تا از آن رویش
تازه‌ای پدید آید.

Mishnah Kilayim 7:1 **משנה כלאים ז'**

המברך את הגפן בארץ, אם אין עפר על גבה שלשה טפחים, לא יביא
זרע עליה, אפלו הכריכה בדלעת או בסילון. הכריכה בסלע, אף על פי
שאין עפר על גבה אלא שלש אצבעות, מותר להביא זרע עליה.
הארבעה שבגפן, אין מודדין לה אלא מן העקר השני:

If one has bent a vine into the ground [and then brought it
back up elsewhere], then if there is not soil over it to the
height of three handbreadths, he may not sow seed above it,
even if he bent [and conducted it underground] through a
gourd or through a pipe. If he bent it [and conducted] it
through rocky soil, then even if there is not soil over it only to
the height of three fingerbreadths, it is permitted to sow seed
... above it. As for a knee-like

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

بند 15

70 וענין ברכה זו

لیکوتی توراه این بخش را نقل می‌کند. در آنجا مرتبه برکت، نقطه درونی
قلب که فراتر از عشق است، صیون نامیده شده و خواننده به توضیح این
مآمار درباره «اابرځ» (Avrech) به‌عنوان «مبارک» و «برکت» ارجاع
داده می‌شود.

یادداشت کھوت

مובא בלקו"ת דברים א, ג.

بند 16

71 אזי נק' כנסת ישראל בבחי' ציון וסימן לאור הרוחני הנשפע ونמשך

בה

یادداشت از اور هتوراه نقل می‌کند: آن‌گاه جماعت اسرائیل همه نورها را از
بالا، از مبدایی واقعاً برتر، دریافت می‌کند: نورهایی که به صفات عاطفی

76 بواو לפניو برنנה

«با سرود به حضور او بیاييد.» **مأمر** پیش‌قدمي اسرائيل را همان سرود می‌داند.

Psalms 100:2 תהלים ק"ב:

עבדו את־ה' בשמחה באו לפניו ברננה:

Serve the L-RD with gladness; come before His presence
with singing.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

77 כשיש אתעדל"ת אזי נקי כנסת ישראל בבחי' ציון

ليکوتی توراه میان برانگیختگی از پایین که از کوشش خود شخص پدید می‌آید و می‌تواند پایدار بماند، و برانگیختگی‌ای که تنها از برانگیختگی از بالا پدید می‌آید و با پس‌کشیدن نور از بالا از میان می‌رود، تمایز می‌گذارد. این تفاوت را به «اگر مرد نخست نطفه بیفشاند» پیوند می‌دهد.

یادداشت کھوت

ראה לקו"ת ויקרא ב, ג. וראה באוה"ת בראשית כרך 2 תתנ, א וריש ע"ב מה שהקשה לכאן.

بند 17

78 למעני למעני اعשה

ה' از طریق اشعيا (ישעיהו) به اسرائيل در تبعید می‌گوید که آنان را «به‌خاطر من، به‌خاطر من» رهایی خواهد بخشید، تا نامش هتک نشود، نه از آن رو که استحقاق آن را یافته‌اند. این آیه در ما **أمر** برای توضیح نوری به کار می‌رود که ه' به ابتکار خود فرو می‌فرستد، حتی بدون برانگیختگی از پایین (**אתערותא דלתתא**, isarusa dilesata). (زمینه: تنخ اشتاین‌سالتز)

Isaiah 48:11 ישעיהו מ"ח:יא

למעני למעני אעשה כי איה יחל וכבודי לאחר לא-אתן:

For Mine own sake, for Mine own sake, will I do it; For how should it be profaned? And My glory will I not give to another.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

ישע'י מח, יא.

بند 18

79 כי הנני בא

זכريا (זכریا)، به نام ه'، به مردم صهیون (ציון) می‌گوید: «زیرا اینک، من می‌آیم و در میان شما ساکن خواهم شد.» این **مأمر** (maamar) آن را وعده نوری می‌داند که حتی در تبعید، از بالا می‌آید.

Zechariah 2:14 זכריה ב':יד

רני ושמחי בת-ציון כי הנני-בא ושכנתי בתוךך נא-מה'

Sing and rejoice, O daughter of Zion; for, lo, I come, and I'll dwell in the midst of thee, saith the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

80 הנה ישכיל עבדי

ה' از زبان اشعيا (ישعיהو) درباره «بنده من» سخن می‌گوید: این عبارت به **مשיח** (Moshiach) یا به اسرائيل در کلیت آن اشاره دارد: او کامیاب خواهد شد (**ישכיל**, yaskil؛ همچنین: «به فهم دست خواهد یافت») و

(ז"א / **זעיר** **אנפין**, Z'eir Anpin) کشیده می‌شوند، در مرتبه بنیاد او که «نقطه صهیون» نامیده می‌شود.

یادداشت کھوت

באוה"ת פ' ראה ע' תשצג "והיינו שאז כנס"י מקבלת כל האורות שלמעלה ממש הנמשכים בז"א בבחי' יסוד שלה הנקרא נקודת ציון". וע' בענין נקודת ציון בלקו"ת תצא לה, כ.

72 וכנודע בזרה

یکی از مواضع در متون زوهر که یادداشت Kehot برای این تعلیم ذکر می‌کند، در کتاب **זهر** (37a). Chadash on Yisro.

Tikkunei Zohar, Tikkun 55 תקו"ז תיקון נה

یادداشت کھوت

ראה ת"ז ת' נה. זהר חדש פ' יתרו (לו, א). ראה לקו"ת תזריע ד"ה שוש תשרי, ועוד.

73 ולציון יאמר איש ואיש

سرودی از پسران قورح (**קרח**) در ستایش صهیون: «و درباره صهیون گفته خواهد شد: "این مرد و آن مرد در آن زاده شده‌اند"، و او، آن متعال، آن را استوار خواهد ساخت:» صهیون زادگاه مردان بزرگ بسیاری است. **مأمر** واژه **ايش** (ish، «مرد») را به معنای بُعد مذکر، یعنی مرتبه بخشنده، می‌خواند؛ در برابر «دختر»، یعنی آن‌که فقط دریافت می‌کند. (زمینه: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 87:5 תהלים פ"ז:ה

ולציון יאמר איש ואיש ילד-בה והוא כוננה עליון:

But of Zion it shall be said: "This man and that was born in 'her; And the Most High Himself doth establish her

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

תהלים פז, ה.

74 אשה מזרעת תחלה יולדת זכר

تلمود: «اگر زن نخست بذر بیفشاند، فرزندی پسر می‌زاید؛ اگر مرد نخست بذر بیفشاند، فرزندی دختر می‌زاید.» **مأمر** (maamar) این را بر اسرائيل و ه' تطبیق می‌دهد: هنگامی که اسرائيل پیش‌قدم می‌شود - یعنی برانگیختگی از پایین (**אתערותא דלתתא**, isarusa dilesata) - حاصل «مذکر» است: **חסדים** (chassadim: صفات مهر)؛ و بدون این ابتکار، اسرائيل «دختر» است، یعنی دریافت‌کننده.

Niddah 31a:23-24 נדה ל"א א:כ"ג-כ"ד

אמר רבי יצחק, אמר רבי אמי: אשה מזרעת תחילה — יולדת זכר, איש מזריע תחילה — יולדת נקבה, שנאמר: "אשה כי תזריע וילדה זכר". תנו רבנן: בראשונה היו אומרים — אשה מזרעת תחילה יולדת זכר, איש מזריע תחלה יולדת נקבה, ולא פירשו חכמים את הדבר, עד שבא רבי צדוק ופירשו: "אלה בני לאה אשר ילדה ליעקב בפדון ארם ואת דינה בתו" — תלה הזכרים בנקבות ונקבות בזכרים.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

75 שו"ה זכר — دهینو בהקדים

در نسخه خطی ۱۸۲۴ این عبارت به شکل دیگری آمده است: «یعنی نخست مرتبه سرود را پیش گرفتن، تا از غلاف بدن و جامه‌های نفیس حیوانی و جز این‌ها بیرون رفت»، و سپس ادامه می‌دهد: «و پس از آن».

یادداشت کھوت

עד תיבת ואח"כ. בבזך 1824 בשנינו: دهינו בהקדים בחי' רינה לצאת מנרתק הגוף ולבושי הנפש הבהמית כו': ואח"כ.

بسیار برافراشته خواهد شد. این آیه به عنوان پیشگویی دربارهٔ زمان آینده آورده شده است. (زمینه: Steinsaltz Tanakh)

Isaiah 52:13 ישעיהו 52:13

הנה ישקיל עבדי ונשא ונבה מאד:

Behold, My servant shall prosper, He shall be exalted and lifted up, and shall be very high

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

ישע'י, נב, יג.

81 ונחה עליו روح ה'

پیشگویی اشعیا از پادشاهی که از تنهٔ یشای (یشی) خواهد آمد، یعنی **مשיח** (Moshiach): «روح نام چهارحرفی (ה', Havayah) بر او قرار خواهد گرفت»؛ روح حکمت و فهم، مشورت و توانایی، شناخت و هیبت ه'. این آیه، همراه با آیهٔ بعدی، به عنوان پیشگویی دربارهٔ زمان آینده آورده شده است. (زمینه: Steinsaltz Tanakh)

Isaiah 11:2 ישעיהו 11:2

ונחה עליו روح ה'، روح חכמה ובינה، روح עצه وנבורה، روح דעת ויראת ה'

And the spirit of the L-RD shall rest upon him, The spirit of wisdom and understanding, The spirit of counsel and might, The spirit of knowledge and of the fear of the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

ישע'י, יא, ב.

82 והריחו

«و از هیبت ه' آکنده خواهد شد» (وהריחו, vaharicho). این واژه با **ריח** (rei'ach: بو) پیوند دارد و تلمود (سנהדרין 93b) آن را چنین می‌فهمد که **مשיח** (Moshiach) حقیقت را با «استشمام» داوری خواهد کرد. این **مامار** (maamar) آن را با واژهٔ نخستش نقل می‌کند. (زمینه: Steinsaltz Tanakh)

Isaiah 11:3 ישעיהו 11:3

והריחו ביראת ה'، ולא למראה עיניו، ושפוט ולא למשמע אזניו، ירכיח:

And his delight shall be in the fear of the L-RD; And he shall not judge after the sight of his eyes, Neither decide after the hearing of his ears

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 19

83 ולציון یאמר ایش ואיש یولد בה

مزموری از پسران قورح (قرح): «و دربارهٔ صهیون گفته خواهد شد: "این مرد و آن مرد در آن زاده شده‌اند"، و او، آن متعال، آن را استوار خواهد کرد»؛ روشن است که صهیون به عنوان زادگاه مردان بزرگ بسیار ستوده شده است. این **مامار** (amar) را به منزلهٔ مرتبهٔ بخشنده می‌خواند؛ مرتبه‌ای که حتی «دختر» نیز به آن خواهد رسید، و در واژهٔ «استوار خواهد کرد» (יכונה, yechonenehah) به «بنیاد» (مכון, machon) اشاره می‌بندد؛ بنیادی که نوری فوقانی خواهد بود. (زمینه: ترجمهٔ تائخ اشتاین‌سالتز)

Psalms 87:5 תהילים 87:5

ולציון יאמר ایش ואיש יلد-בה והוא יכונה עליון:

But of Zion it shall be said: 'This man and that was born in 'her; And the Most High Himself doth establish her

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

84 כי הנני בא ושכنتי

זکریا (זכریה)، از جانب ه'، به مردم صهیون می‌گوید: «زیرا اینک می‌آیم و در میان شما سکونت خواهم کرد.» این **مامار** (amar) واژهٔ «اینک من» (הנני, hineni) را خود ه'، یعنی خود نور بی‌پایان (اور אין سوف, Or Ein Sof) می‌خواند.

Zechariah 2:14 זכריה 2:14

רני ושמחי בת-ציון כי הנני-בא ושכנתי בתוךך נאמי-ה'

Sing and rejoice, O daughter of Zion; for, lo, I come, and I' .will dwell in the midst of thee, saith the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

זכری, ב, יד.

بند 20

85 נר חנוכה שתקנו על פתח הבית

بحث تلمود دربارهٔ جای چراغחנוکا در ورودی خانه است؛ در اینجا حکم می‌دهد که چراغ را در بخش یک‌وجهی نزدیک‌تر به درگاه قرار دهند. **مامار** (maamar) جای چراغ در بیرون را تعلیمی دربارهٔ کسانی می‌خواند که بیرون ایستاده‌اند.

Shabbat 22a:2-3 שבת כ"ב א-ב-ג

آمر ربه: نر חנוכה מצוה להניחה בשפת הסמוד לשתח. והיא מנח לקה? רב אחא בריה דרבא אמר: מימינן רב שמואל מדפתי אמר: משמאל. והילכתא משמאל, כדי שתהא נר חנוכה משמאל ומזוזה מימינן. אמר רב יהודה אמר רב אסי אמר רב: אסור להרצות מעות כנגד נר חנוכה. כי אמריתה קמיה דשמואל, אמר לי: וכי נר קדושה יש בה? מתקרי לה רב יוסף: וכי דם קדושה יש בו? דתנא "ושפך ... וכסה" — במה ששפך וכסה. שלא וכסנו ברגל, ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

یادداشت کھوت

שבת כב, א. שו"ע או"ח סי' תרעא.

86 פתחו לי שערי צדק

سرایندهٔ مزامیر که از مرگ نجات یافته، می‌خواهد دروازه‌های معبد گشوده شوند تا داخل شود و از ه' سیاسگزاری کند: «دروازه‌های عدالت را برایم بگشای.» **مامار** «دروازه‌های عدالت (צדק, tzedek)» را مدخل سرودخوانی از مجرای فرمانروایی (ملכות, Malchus)، «عدالت تو»، می‌خواند. (بر پایهٔ متن Steinsaltz Tanakh)

Psalms 118:19 תהילים 118:19

פתחוני לי שער-צדק אבא-בם אודה קה:

Open to me the gates of righteousness; I will enter into them, I will give thanks unto the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

תהלים קיח, יט.

87 צדקתך ירננו

«و از عدالت تو خواهند سرود.» **مامار** خوانش پیشین خود را یادآوری می‌کند: سرودخوانی از مجرای فرمانروایی، که مجموعهٔ آیات سرود (פסוקי דזמרה, Pesukei deZimrah) برای آن مقرر شده است.

Psalms 145:7 תהילים 145:7

זכר רב-טובך יביעו וצדקתך ירננו:

They shall utter the fame of Thy great goodness, And shall sing of Thy righteousness.
Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

88 שו"ה הפתח — ברשות הרבים . . אל ה'

بر اساس یادداشت، بند پایانی، از در کنار حوزه عمومی تا «و ملت‌های بسیاری به ه' خواهند پیوست»، در آنجا نقل شده است.
یادداشت کھوت
مובא באוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתקו.

89 על הפתח הסמוך לרשות הרבי' מבחוץ

احکام شולחן عاروخ (Shulchan Aruch, שולחן ערוך) درباره جای چراغחנוکا، چنان‌که در یادداشت Kehot (קה"ת) آمده است. مامار بر این نکته تأکید می‌کند که چراغ در محل ورودی، نزدیک به فضای عمومی، قرار داده می‌شود.

Shulchan Arukh, Orach Chayim 671:5
חיים תער"א:ה'

נר חנוכה מניחו על פתח הסמוך לר"ה מבחוץ אם הבית פתוח לר"ה מניחו על פתחו ואם יש חצר לפני הבית מניחו על פתח החצר ואם היה דר בעליה שאין לו פתח פתוח לר"ה מניחו בחלון הסמוך לר"ה ובשעת הסכנה שאינו רשאי לקיים המצוה מניחו על שלחנו ודין וצריך נר אחר להשתמש לאורו ואם יש מדורה אין צריך נר אחר ואם הוא אדם חשוב שאין דרכו להשתמש לאור המדורה צריך נר אחר:

One should place the Hanukkah light at the entrance which adjoins the public domain, on the outside. If the house opens to the public domain, he should place it at its entrance. If there is a courtyard in front of the house, he should place it at the entrance of the courtyard. If he lives in the upper floor, having no entrance leading to the public domain, he should place it at a window that adjoins the public domain. In a time ... of danger, when one is not allowed to

Maginei Eretz: Shulchan Aruch Orach Chaim, Lemberg, 1893 (Public Domain) • Wikisource Shulchan Aruch (CC-BY-SA)

90 ונלוו גוים רבים אל ה'

آیه‌ای که پس از آیه آغازین قرائت هفتارا (הפטרه, Haftarah) می‌آید: «و ملت‌های بسیاری در آن روز به ه' خواهند پیوست، و قوم من خواهند شد، و من در میان تو ساکن خواهم شد.» مامار آن را با چراغی پیوند می‌دهد که تاریکی فضای عمومی را به نور بدل می‌کند. (بر پایه متن Steinsaltz Tanakh)

Zechariah 2:15 זכריה ב':ט"ו

ונלוו גוים רבים אליה/ ביום ההוא והיו לי לעם ושכנתי בתוכם ונדעת כי-יה' צבאות שלחני אליך:

And many nations shall join themselves to the L-RD in that day, and shall be My people, and I will dwell in the midst of thee'; and thou shalt know that the L-RD of hosts hath sent me unto thee

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

درباره این نسخه

.the notes و our explanations ,the English translation ,This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

.Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) از طریق سفاریا: (Public Domain); Constantinople, 1740 (CC-BY-NC); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain); Kehot Publication Society (CC-BY-NC); Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain); Torat Emet 357 (Public Domain); Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY); Maginei Eretz: Shulchan Aruch Orach Chaim, Lemberg, 1893 (Public Domain); Wikisource Shulchan Aruch (CC-BY-SA).

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

ترجمه و شرح انگلیسی: با کمک هوش مصنوعی (openai/gpt-6-luna-pro) برای likuteitorah.com تهیه شده و با متن عبری و سفاریا مقابله شده است؛ هنوز ویراستار انسانی آن را بازبینی نکرده است. لطفاً هر مطلب مهمی را با متن عبری مقابله کنید.

ربه خواست که ماماریم پارشای آن هفته، «پارشای حسیدی»، در همان هفته و در طول هفت روز آن آموخته شوند (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309 /parsha). چرا آن را بیاموزیم و برکات ربه: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha

پروژه‌ای رایگان و غیرتجاری؛ هیچ چیز در اینجا فروخته نمی‌شود. وابسته به Kehot, Sefaria یا کتابخانه لوباوویچ نیست. © likuteitorah.com

از likuteitorah.com/fa/torah-ohr/mikeitz/9

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

ידר ר'ה, רב ליوی ייטשאק